Ч. 265 (15.066). Львів, в второк 29. листопада 1938. Opłata pocztowa uiszczona gotówką Рік LXI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

Редакція й Адміністрація: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції 249-46
Телефон Адміністрації 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060.
Банку Чеських Легіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
місячно (з книжкою) 5.00 зол
чвертьрічно . . . . 15.00 „
піврічно . . . . . . 30.00 „
річно . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 СОТ.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-НИ „ДІЛА" В ОБЄМІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

Польсько-совітське порозуміння.

ПАТ повідомляє: У висліді кількох розмов між Літвіновом та польським амбасадором у Москві Гржибовським вияснено, що:

1) Основою взаємин між Польщею і СССР будуть і дальше всі умови між ними, разом з пактом неагресії з 25. VII. 1932. Цей пакт, заключений на 5 років і продовжений до 31. XII. 1945 має досить широку підставу, що запевнює ненарушність мирних взаємин між обома державами.

2) Оба уряди ставляться прихильно до збільшення торговельних оборотів.

3) Оба уряди згідні, що необхідно позитивно полагодити всі справи, які випливають із взаїмних умовних взаємин. Зокрема необхідно наладнати задавнені справи інцидентів.

КОМЕНТАР ПАТ-А.

ПАТ є уповноважений оголосити ось який офіційний коментар до цього комунікату:

Недавні розмови між Літвіновом і амб. Гржибовським та комунікат, який появився у пресі у висліді цих розмов, є висловом тривкої, незмінної волі обох урядів, щоб наладнувати свої взаємини на основі істнуючих двобічних умов та льояльно виконувати ці умови.

Здається, що ця обопільна тенденція дає достаточну гарантію стабілізації відносин на польсько-совітському пограниччі.

У Французькому сенаті домагаються, щоб зірвати пакт зі СССР.

З Парижа повідомляють, що на засіданні комісії закордонних справ французького сенату, розвинулась жива дискусія про вартість французько-совітського договору про взаїмну допомогу.

Бувший премієр Ляваль домагався, щоб цей договір анулювати; він доказував, що СССР є в політичному розкладі і вогнищем безнастанних інтриг. **На випадок німецької акції на Україну, Франція знову найшлась би в дуже клопітливій ситуації.**

Б. премієр Поль Бонкур доражував утримати лиш військове порозуміння зі СССР.

—o—

Горті не приняв димісії уряду Імредія.

Як подають урядово з Будапешту, регент Горті покликав до себе в неділю в 18. год. Імредія та заявив йому, що не приймає димісії його уряду, який з огляду на те лиш підпаде реконструкції.

Мін. Канія виїде на довшу відпочинкову відпустку.

VI. 1. Pr. 568/38. — Wyciąg z protokołu wspólnego posiedzenia niejawnego — Sąd Okręgowy Wydział VI. karny we Lwowie w składzie Przewodniczący Wiceprezes S. O. Ł. Malicki, Sędziowie S. O. Dr. J. Locker i S. O. W. Boczar w sprawie Sygnatura VI. 1 568/38 konfiskaty czasopisma pt. „Diło" z daty Lwów dnia 28/X 1938 r. Nr. 240 rozpoznawszy wniosek Prokuratora Okręgowego we Lwowie z dnia 2. XI. 1938 r. Sygn. IX. Ds. 834/38 o zatwierdzenie dokonanej dnia 28. X. 1938 przez Starostwo Grodzkie we Lwowie, konfiskaty powyższego czasopisma z powodu, iż w treści artykułu pt. „Nowynky" w ustępie od słów „za hołos" do słów „Dumkoj" mieszczą się znamiona przest. z § 24 ust. pras. z 17/12 1862 Dzpp. Nr. 6 ex 1863 r. na posiedzeniu niejawnym dnia 3 listopada 1938 r. po wysłuchaniu wniosku Prokuratora Okręgowego postanowia: wniosku nie uwzględnić i dokonaną konfiskatę uchylić. Uzasadnienie: W treści inkryminowanego ustępu umieszczonego w wymienionym wyżej czasopiśmie nie dopatrzył się Sąd znamion jakiegokolwiek czynu karygodnego, a w szczególności wyst. z § 24 ust. druk., gdyż treść tego ustępu nie odpowiada treści artykułu umieszczonego w Nr. 239 „Diła". — Przewodniczący: Malicki wr. Protokolant: Kp. Barabolak. Za zgodność: Lipanowicz, kier. sekr.

VI. 1. Pr. 623/38. — Wyciąg z protokołu wspólnego posiedzenia niejawnego — Sąd Okręgowy Wydział VI. karny we Lwowie w składzie Przewodniczący Wiceprezes S. O. Malicki, Sędziowie S. O. dr. Locker i Dysiewicz w sprawie konfiskaty czasopisma pt. „DIŁO" z daty Lwów, dnia 10 listopada 1938 do sygn. VI. 1 Pr. 623/38 na posiedzeniu niejawnym w dniu 17 listopada 1938 po wysłuchaniu wniosku Prokuratora Sądu Okręgowego we Lwowie postanawia uznać za usprawiedliwioną dokonaną dnia 9 listopada 1938 przez Starostwo Grodzkie we Lwowie konfiskatę czasopisma pt. „Diło" nr. 249 z daty Lwów, 10 listopada 1938 zawierającego: 1) w artykule rozpoczynającym się od słów „Koznyj deń" w całości 2) w artykule pt. „Lystopadowi swiata" w ustępie od słów „ta pa" do słowa „tradycyji" 3) w artykule zaczynającym się od słów „Rizanenia" w całości z tytułem. 4) w artykule pt. „Aktualizacja ukraińskoj sprawy" w ustępie od słowa „budowy" do końca artykułu znamiona przestępstw ad 1), 2), 4) z art. 154 § 1 i 2 kk. ad 3) z art. 170 kk. i § 24 ust. druk. z 17/12 1862 Dzpp. nr. 6 ex 1863 zarządzić zniszczenie całego nakładu i wydać w myśl § 493 pk. zakaz dalszego rozpowszechniania tego pisma drukowego. Zarazem wydaje się odpowiedzialnemu redaktorowi tego czasopisma nakaz by orzeczenie niniejsze umieścił bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie. Niewykonanie tego nakazu pociąga za sobą następstwa przewidziane w § 21 ust. druk. z 17/12 1862 Dzpp. nr. 6 ex 1863 tj. zasądzenie za przekroczenie na grzywnę do 400 złotych. Uzasadnienie: Ustępy ad 1), 2) i 4) propagują ukraińskie nacjonalistyczne hasła separatystyczne i w ten sposób nawołują do zbrodni stanu. Artykuł ad 3) jest świadomym przedrukiem artykułu skonfiskowanego w czasopiśmie „Słowo Narodowe" nr. 315 abc z 14. XI. br. i zawiera w sobie znamiona wyst. z art. 170 kk. gdyż rozszerza nieprawdziwe wiadomości o sytuacji politycznej w Małopolsce Wschodniej i o polityce Rządu, zdolne wywołać niepokój publiczny. Według §§ 487. 489, 493 pk. oraz §§ 36 i 37 ust. pras. jest zatem powyższe postanowienie uzasadnione. Przewodniczący: Malicki wr. Protokolant: Barabolak wr. Za zgodność Lipanowicz, kier. sekr.

VI. 1. Pr. 633/38. Wyciąg z protokołu wspólnego posiedzenia niejawnego. Sąd Okręgowy, Wydział VI. karny we Lwowie w składzie: Przewodniczący Wiceprezes S. O. Malicki, Sędziowie S. O. d.r Locker i Dysiewicz w sprawie konfiskaty czasopisma p. t. „Diło" z daty Lwów, dnia 11 listopada 1938, do sygn. VI. 1. Pr. 633/38, na posiedzeniu niejawnym w dniu 17 listopada 1938, po wysłuchaniu wniosku Prokuratora Sądu Okręgowego we Lwowie postanawia: uznać za usprawiedliwioną dokonaną dnia 10 listopada 1938 przez Starostwo Grodzkie we Lwowie konfiskatę czasopisma p. t. „Diło" nr. 250 z daty Lwów, 11. listopada 1938, zawierającego: 1) w artykule pt. „Wiru w dynamizm ukrajinśkoho narodu" w ustępie od słów „Dnia 2 lystopada" do końca artykułu; 2) w artykule pt. „Naszi tychi heroiky" w ustępie od słów „Bahato jich" do słowa „mołodiu"; 3) w artykule pt. „Nowynky" w ustępie od słów „Cicho podwyżu" do słów „ne ce" i w ustępie od słów „Tomu szczo" do słów „bandytśkymy napadamy", znamiona przest. ad 1) z art. 154 § 1 i 2 kk., ad 2), 3) z art. 170 kk., zarządzić zniszczenie całego nakładu i wydać w myśl § 493 pk. nakaz dalszego rozpowszechniania tego pisma drukowego. Zarazem wydaje się odpowiedzialnemu redaktorowi tego czasopisma nakaz, by orzeczenie niniejsze umieścił bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie. Niewykonanie tego nakazu pociąga za sobą następstwa przewidziane w § 21 ust. druk. z 17 grudnia 1862 (Dzpp. nr. 6 ex 1863) t. j. zasądzenie za przekroczenie na grzywnę do 400 złotych. Uzasadnienie. Ustęp ad 1) szerzy ukraińskie nacjonalistyczne hasła separatystyczne. Artykuły ad 2) i 3) świadomie fałszywie wyolbrzymiają ostatnie wypadki na terenie m. Lwowa, oraz przedstawiają działalność organów P. P. w sposób mogący wywołać niepokój publiczny. Według §§ 487, 489, 493 pk. oraz §§ 36 i 37 ust. pras. jest zatem powyższe postanowienie uzasadnione. Przewodniczący: Malicki wr. Protokolant: Barabolak wr. Za zgodność: Lipanowicz kier. sekretariatu.

У премієра Карпатської України.

(Від нашого спеціяльного кореспондента.)

Хуст, 22. листопада 1938.

На будинку Окружного Уряду в Хусті, що є нині осідком Президії Міністерської Ради Карпатської України, повіває великий жовто-блакитний прапор. При вході — почесна військова варта.

Канцелярії, секретаріят та урядові апартаменти премієра примістилися на першому поверсі цієї доволі великої, модерної будівлі. Обстанова скромна і водночас вибаглива. Стилеві меблі, глибокі, шкіряні фотелі, грубі червоні хідники, килими.

Рух великий. У чекальні цілий гурт інтересентів, що чекають авдієнції у премієра. Є між ними делегації, діячі повітових осередків, урядовці, селяни, духовенство. Службовці секретаріяту і референти раз-у-раз перебігають через кімнату. Відчувається темпо організації, творення, діловитости. А при цьому все довкола налихане атмосферою поваги і якоїсь сердечности, що випливає з гармонії праці та з обєднання змагань, з радости і зі свідомости відповідальности.

І ось стою нарешті перед премієром о. Волошином. Здавна знайоме, добряче, усміхнене обличча, тільки очі помітно втомлені й устиск руки більш нервовий, сильніший, твердіший.

Так, передомною людина, що попри мін. Ревая винесла на собі найбільше ударів останніх місяців, що без хвилини надуми взяла на себе найбільший тягар відповідальности й обовязку. Він-же перший з уст мін. Рібентропа почув у Відні тяжкий присуд арбітражної комісії, він перший мусів винести на собі силу цього удару — і він перший мусів кинути здезорієнтованому й очманілому українському громадянству Закарпаття гасло:

— Витримати! Не падати духом і працювати! Держава наша істнує й істнуватиме всупереч усім труднощам і ворожим зусиллям.

Вертаючись з Відня, не бачив він уже свого Ужгороду, своєї хати, своїх сестер і своїх сиріт. Зате бачив свою Державу, що виросла з труду його і таких, як він, надійно, а проте так несподівано, так приспішено — скоро.

Нині він і ці найближчі його — монтують цю державу.

*

Сидимо в глибоких фотелях у кабінеті премієра, о. Волошина.

— Ексцеленціє, як представляється правно-політичний стан Карпатської України в теперішню пору — питаю.?

— Карпатська Україна — відповідає премієр — входить у склад нової републики, як сфедерована держава на рівних державно-правних засадах, спільно з Чехією та Словаччиною. Цей стан, це федеральне відношення в ніяких умовинах не буде і не сміє бути змінене. Це зрештою, як уже знаєте, затвердив центральний парлямент і сенат у Празі.

— А як з назвою Держави?

— В справі офіційної назви нашої Держави був незвичайно завзятий і гострий спір у центральному уряді та в парляментських колах у Празі. Міністр Ревай мав перед собою величезне і дуже важке завдання, ввесь тягар оборони наших постулатів лежав виключно на ньому. Те, що наш державний устрій вже нині зовсім зрівняний з устроєм Словаччини — це його велика заслуга. При відомих вам тенденціях і словаків і чехів, щоб Карпатську Україну втримати на якомусь окремому, правно-державно двужсному, автономному статуті — нинішній

осяг мусимо назвати блискучим. Що торкається назви, то дійсно годі було тут покищо щонебудь змінити. Занадто великий був у Празі внутрішній і ще більший зовнішньо-політичний натиск. Прийдеться вичекати до нашого першого сойму, який остаточно вирішить назву нашої держави. Покищо ніщо не стоїть на перешкоді, щоб назви „Карпатська Україна" вживати у неофіційних виявах та енунціяціях. У тому напрямі Прага не буде ставити перешкод, хоч урядово обовязуватиме ще якийсь час термін: „Підкарпатська Русь".

— Чи на Ваш погляд, Екселенціє, майбутній карпатський сойм буде однозгідний з тезою Вашого уряду про нову назву держави?

— Безумовно. За багато анахронізму і за багато прикрих, упокорюючих моментів носить у собі стара назва „Підкарпатська Русь".

Тут премієр хвилину задумався і почав поволі:

— Є чинники, головно за кордоном, які твердять, що назва „Карпатська Україна" носить у собі вже самим своїм звуком якісь зародні т. зв... ірредентизму. Дивно, коли чуємо такі натяки навіть з дипльоматичних кол. Бо хіба, заперечуючи назву народу, можна заперечити його істнування?... Була у свому часі Совітська Україна, також федеральна, зі своїми власними дипльоматичними представниками за кордоном, і істнувала як факт і як факт її приняли. Це була сила і при відповідних обставинах вона могла дійсно стати для декого грізною. Нині вже сама назва малої, безумовно пацифістично настроєної Карпатської України лякає декого ірредентизмом. Взагалі за багато недосказань у тій цілій акції, що спрямована проти найсвятішого права кожного народу — права самовизначення.

— У звязку саме з цими закордонними голосами яке становище Ваше, Екселенціє, і Вашого уряду до всеукраїнської проблеми?

— У цій справі, наскільки пригадую собі, давав уже енунціяції мін. Ревай. Карпатська Україна силою свого положення в межах федерації, своєї величини, кількости населення, своїх величезних внутрішніх завдань — не може і не хоче вмішуватись у великі та складні проблеми всеукраїнської політики. Конкретно сказавши, справу польсько-українських відносин у Польщі вважаємо справою, яку можуть поладнати між собою тільки обі сторони і віримо, що до цього поладнання прийти мусить. Що торкається справи українського народу в Совітах, то також ніхто тверезий не може хіба припускати, щоб ми могли мати будь-який вплив на розвязку цієї проблеми. Подібну строгу невтральність зберігатимемо в справі положення української меншини в Румунії, з якою хочемо втримати якнайприязніші відносини. Резюмуючи все сказане, мусимо застерегтися якнайрішучіше проти всякого накидування нам диверсійних тенденцій у політиці, яких ми від початку не мали і не маємо.

— Які є пляни уряду в ділянці адміністраційної та господарської перебудови держави?

— Проект перебудови адміністрації вам уже в загальному нарисі відомий. (Про цю справу писав я в попередній кореспонденції — Р. Г.). Що торкається господарських плянів, то вони саме у стадії фіналізації. Багато залежить від висліду господарсько-фінансових переговорів, які ведемо з представниками закордонного і чеського капіталу. Говорити про них уважаю покищо передчасним. Нині можу вам тільки сказати, що переговори є на добрій дорозі та що у них беремо під увагу всі продукційні можливости нашої країни. Коли наша господарська розбудова піде саме на основі цього пляну, тоді всі фантазії про господарську невистарчальність Закарпаття виявляться дійсно нічим іншим, як тільки фантазією, якою кормив тенденційно Европу мадярський ревізіонізм.

— Отже дивитеся, Екселенціє, оптимістично у майбутнє Карпатської України?

Премієр усміхнувся:

— Не так оптимістично, як тверезо. Чейже маємо всі обєктивні дані для всебічного розвитку. Нарід вдоволений. Голодуюча нормально в цій порі Верховина забезпечена нині харчами більше, як у попередніх роках. Реорганізація адміністрації проходить спокійно і за пляном. Фінансові переговори у Празі під кермою дир. Клочурака проходять успішно. Треба нам тільки спокою, але, на жаль, все ще працюють чинники, які нам цього спокою дати не хочуть. Маю на думці диверсійні банди з Мадярщини. Очевидно, ліквідуємо їх дуже легко, бо співділає в цьому також усе населення. Всеж таки це створює деякі утруднення праці.

— Чи той диверсійний рух великий?

— Був великий. Нині він помітно зменшується, в міру того, як виявились безвиглядности диверсії.

Розмову нашу перебиває один із секретарів, повідомляючи премієра про заповіджену телефонічну розмову з Прагою. Підіймаюся.

— Вертаєтеся до Львова? — питає премієр, простягаючи до мене з усміхом руку. — Вітайте всіх знайомих! А в першу чергу Е. Митрополита Шептицького. Коли буде тільки перша можливість, відвідаю його, щоб скласти йому свій поклін і пошану.

Тут пеміер задумався знову на хвилину:

— „Бо, знаєте, ваш Митрополит все був мені життєвим дороговказом. Ця людина все зуміла втримати рівновагу між розумом і серцем... І вона зглибила, як ніхто інший, суть патріотизму, якого сила не в словах, а в ділах...

•

Виходжу з будинку премієрського уряду. Вулицею машерує відділ „Карпатської Січі". Молоді, бадьорі, весело усміхнені хлопці. На дворі соняшно і тепло.

Роман Голіян.

Чи з лекцій історії користають російські історики?

(З приводу статті акад. Е. Тарле в московських „Ізвєстіях" „Уроки історії".).

1. ПОКРОВСЬКИЙ І ГРУШЕВСЬКИЙ.

Паралельно з нищенням політичних і соціяльних гасел жовтневої революції йде також нищення в СССР історичної науки, яка вертається до старої царської історіографії, перемальованої лише назверх на червону фарбу. Цей процес почався приблизно зі смертю Михайла Покровського, що зрештою своєчасно помер, бо з того, яким тихим словом поминають його в сучасних совітських газетах, неважко догадатися, яка доля чекалаб згаслого Покровського; певно поділив би долю Бухаріна.

Михайло Петровський, старий большевик і видатний знавець марксівської мудрости, був своїм вихованням та ерудицією справжній вчений. Він був учнем московського університету за часів його розквіту, працював у семинарі Ключевського разом з Мілюковим, Кізеветером та іншими видатними російськими істориками, і якби демон політики не заволодів Покровським, він певно став би професором університету. Була це талановита людина з необичним літературним хистом і що не завжди бував з історикам, розумів зміст подій, що не так далеко.

Дійсний інтернаціоналіст, а не російський шовініст, Покровський без огляду на своє російське походження в питанні російсько-українського минулого стояв на ґрунті так званої київської історичної школи і користувався часто працями Грушевського, як ученого.

Покійний Микола Скрипник оповів нам, що запрошаний кілька разів приїхати до Києва для викладів, Покровський завжди відмовлявся туди їхати, кажучи: „Там є Михайло Сергієвич і мені немає там чого робити". До слова: Скрипник, який сам шанував історика Грушевського, передавав наведені слова Покровського з замітним вдоволенням.

Будучи 12 років, так мовити, диктатором історичної науки, Покровський чи то в численних монографіях, чи то в підручниках, чи в статтях немилосерно таврував імперіялізм старої Росії супроти так званих „інородців", і під цим оглядом його праці не раз іще придадуться українознавцям. За невиданими матеріялами Покровський розбивав численні казьонні легенди щодо великих катастроф у минулому Росії, як наприклад „Смутного времени", походів Карла XII. і Наполеона. Щодо останнього, то Покровський справедливо висміяв легенду „отечественной войны"

2. ПОВОРОТ РОСІЙСЬКОГО НАЦІОНАЛІЗМУ В НАУЦІ.

Та ось непереможним ходом історії, як у всіх інших революціях, режім, установлений Леніном у 1917 році, перевернувся в режім чисто національний російський і як такий мусів, очевидно, ввійти в конфлікт з урядами так званих союзних республік, в першу чергу з українським урядом чи точніше з комуністами українцями. Коли від колис історії люди, що сиділи в Москві, перемінилися в наступників Івана Калити, царя Олекси, Петра та Катерини, то такою самою дорогою Скрипники, Шумські та їх товариші також перевернулися в наступників Данила Галицького, Хмельницького та Мазепи. Отже конфлікт між Москвою і Києвом був неминучий, він досі не скінчився й так швидко не скінчиться, хоч тепер покищо Москва перемогла. Цю перемогу над Києвом і, розуміється, над іншими народами СССР треба було історично обґрунтувати. Негайно Покровського та цілу його школу проголосили „ворогами народу"; в ударному порядку, на наказом сучасного диктатора, точнісенько, як свого часу це робила Катерина II. з допомогою своїх німців-академиків, почала вироблятися нова історична школа.

Два лише приклади, як ця школа розглядає українську історію.

На нараді академії наук СССР, у верес. 1938 р. акад. Греков підкреслив, що „історія київської держави тепер має особливу актуальність у світі боротьби з фашистівською псевдо наукою". „Псевдонаука" це — твори Груше ського та Покровського. Щодо козацької держави, Москва „науково" проголосила: „велик хвали заслуговує діяльність Петра, що бо ліквідації роздріблення в середині краї. ведено (ким?), що політика Петра супроти Укра їни була найменшим лихом (який делікатний вираз!) для українського народу". (Офіці програма для підручників у „Историческ журнале" IV, 1938).

Для повної картини треба було зредаг в новому дусі, чи точніше в старому дусі Ка рамзіна, Полевого, Уварова, Іловайського, Со ловйова..., історію двобоїв царської імперії з Европою та в першу чергу історію найбільш двобою — боротьби з Наполеоном. Ніхто д цієї праці краще не надавався, як академ Тарле.

3. ХТО ТАКИЙ ТАРЛЕ?

Академик Е. Тарле не новик в історич науці; ще до революції він мав заслужене н кове імя, як найкращий в Росії знавець Наполеонівської доби. Всі наполеоністи знають к сичну працю Тарле про континентальну бл каду, якою Наполеон хотів знищити морськ могутність Англії. Десь з десять років тому на Тарле був у Парижі, де мав наукові виклади, н яких було немало слухачів, бо ці виклади б дійсно вартісні.

З моментом, коли скінчилася школа Покров ського акад. Е. Тарле зробився офіційним історіографом Сталіна в питаннях закордонн політики старої Росії, особливо в добу Напо она. З початком цього року появився у Мо замітний твір Тарле „Інвазія Наполеона в Ро сії". Як усі книги згаданого автора, його праця написана талановито та заслугов на увагу українців, як блискучий доказ пр російської ідеї в сучасній радянській істор науці, очевидно і в політиці, бо книга Тарл більше політичним твором, ніж науковим, своїми невиданими матеріялами вона служитиме дослідникам, які, правда, мо муть, що ці матеріяли подані не в ціло уривках. Принаймі читаючи книгу Тарле, вражіння, що в московських архівах є та матеріяли, які може в дечому спростовують Тарле. Нераз листуючи працю Тарле, одного французького критика, що вода „Походження сучасної Франції" Тена: „Всі тексти, які цитує Тен, мене думати про тексти, які він не цитує"

4. СУТО ПОЛІТИЧНА МЕТОДА.

Не місце тут займатися науковим боком книги Тарле (я це роблю деінде), що викликала зрозуміле захоплення серед російської еміґрації, де розуміється існує повна гармонія з новим патріотичним курсом історичної науки в СССР. Тут я хочу лише кількома рядками підкреслити суто політичний характер згаданої праці, яку — річ майже нечувана в СССР — Державне видавництво попереджує на першій сторінці такою увагою: „Ця книга дає яскравий та переконливий опис героїчної боротьби російського народу з ворожою інтервенцією“. Це „дозволено цензурою“ зразу показує для чого написана книга. А передмова самого автора ще більше характеристична: „У 125 роковини війни з Наполеоном знаходять народи Совітського Союзу у всеозброєнні, в повній моральній та матеріяльній поготівлі захищати свою соціялістичну державу, свою політичну самостійність від усіх замахів. Ніколи за ці 125 років так отверто й несоромливо вороги не твердили про свій намір вдарити на нас і розчленити нашу територію, ніколи вони не наповнили наші міста такою кількістю ріжних шпигунів, шкідників, диверзантів. Ніколи нарешті так багато не писали в німецькій фашистівській пресі про можливости уникнути помилки Наполеона“.

Щоб виправдати свою передмову й відновити легенду (так, легенду!) „отечественной войны“, акад. Тарле пророблив велику працю. Маємо пропаґандивний твір на 100%, який, очевидно, зявиться і в чужих мовах. Е. Тарле знає краще, ніж хто інший, чим дійсно була „отечественная война“, але є правди, яких не вільно подавати в „соціялістичній батьківщині“. Автор, наприклад, зовсім уникає у своїй книзі теми про сепаратистичні пляни Наполеона щодо України, хоч знає матеріяли, які я подав у французьких виданнях. Акад. Тарле співробітничає з автором цих рядків в тих самих париських журналах. До того, думаю, що не зроблю некоректности, коли додам, що свого часу ми зустрічалися нераз підчас праці в Національній Бібліотеці чи Нац. Архіві, обмінювалися підчас тих зустрічей думками про російську політику Наполеона, і навіть акад. Тарле цілковито погоджувався з тим, що я писав про українську політику Наполеона. Але то були далекі часи, коли російські вчені в СССР не мали ще інструкції співати пеани старорежімній закордонній політиці, коли ще не робили фільми про „Александра Невского“, не писали гуррапатріотичних брошур про Суворова...

Спішу додати (це не зайве, коли пишемо про людей „з того берега“), що підчас моїх париських зустрічей з акад. Е. Тарле чи то в архівах і бібліотеках, чи то в спільних знайомих, французьких учених, ми ні разу ніколи не вели політичних розмов. Та й які могли на ці теми бути розмови між стопроцентовим російським патріотом і автором цих рядків?

5. ТРЕБА ПІДБАДЬОРИТИ СОВІТСЬКОГО ЧИТАЧА.

З приводу 21 роковини революції, що посадила на престіл Романових „Пугачова з університетською освітою“ (чого так боявся за часів наполеонівських відомий ідеольоґ реакції Жозеф де Местр), — російські московські ґазети, як і слід публікують святочні, ювілейні статті. Поміж цими статтями аґітаційного характеру, заслуговує нашої уваги стаття розрахована на інтеліґентного читача СССР, стаття академика Е. Тарле „Уроки (лекції) історії“, видрукована в московських „Ізвестіях“ 15. XI. 1938 р. Ця стаття має своїм завданням підбадьорити радянського читача перед небезпекою, дійсною чи вигаданою, яка загрожує московським володарям від німецького „Дранґ нах Остен“.

Цитуючи рядки німецького провідного органу „Фелькішер Беобахтер“, а саме „ми перші в історії закликаємо до всесвітної боротьби проти Росії для порятунку европейської культури“, — Тарле справедливо підкреслює, що німецька ґазета не може претендувати на ініціятиву в антиросійському поході. Це було вже нераз в історії. З низки спроб перегородити шлях до Европи російській експансії Тарле вибирає найголовніші: похід Карла XII., кампанію Наполеона та Берестейську систему Гогенцоллернів, які до слова всі ставили на денний порядок українське питання.

6. КРИМСЬКА ВІЙНА.

Академик Тарле напевно знає теж інші спроби, але про них мовчить і зрозуміло чому: Карла XII. і Гогенцоллернів можна зарахувати між хижацьких завойовників, з Наполеоном, сином революції, це тяжко, але з натягненнями і це можна зробити. Але ось про кримську війну історіограф Сталіна мусить мовчати. Бо ціла ліберальна й демократична Европа плескала в долоні, коли англьо-французький експедиційний корпус ішов до Чорного Моря. Для демократичної Европи тих часів, від якої сучасна Москва несправедливо тягне своє походження, Микола І. був „жандарм Европи“, „тиран“ і „вампір“: ці епітети знайдете на шпальтах усіх тогочасних газет. Мішле, основник так мовити демократичної школи в історії, який і сьогодні залишається в Пантеоні демократії, людина, що співала пеани всім революціям, писав, 1. березня 1854 р. у передмові до одної зі своїх книг („Жінки революції“): „Війна ця (кримська) священна. Почавшись на берегах Криму, вона знищить царат. Грім гармат в Криму — це відгуки великої війни Заходу проти Сходу, війни проти московського варварства“.

Ми розуміємо, що від совітського читача та тих, що закордоном читають офіціяльний московський орган, треба заховати факт, що попередником арґументацій „Гітлерівського“ орґану був стовідсотковий демократ Мішле, але щож тоді залишається від „Уроків історії“, які Тарле бундючно поставив у заголовку статті? А вже ніяк не міг Тарле зацитувати у своїх „Уроках історії“ іншу людину, що вперто накликала до боротьби з російською вязницею народів. Людина ця ...сучасний папа Росії — Карло Маркс. Акад. Тарле напевне знає антиросійські твори Маркса та Енґельса, але страшно навіть подумати, яку єресь моглиб викликати в головах совітських читачів цитати з творів Маркса та Енґельса про Росію. Доречі в останньому наказі Центрального Комітету ВКП щодо „політграмоти“ говорять про необхідність перевірити помилки, які „вороги народу“ зробили в російських перекладах Маркса. Звертаємо увагу бідолашних нових перекладачів Маркса, щоб заздалегідь дали собі раду з антиросійськими писаннями Маркса, бо рискують теж одного дня опинитися в безконечній лаві „ворогів народу“. Найкраще булоб очевидно зовсім спалити ці твори Маркса.

7. ЛЕКЦІЯ З НАПОЛЕОНОМ.

Збіраючись рушити в 1707 р. на Москву, Карло XII. — пише Е. Тарле — дає наказ своїм послам у Відні, Льондоні та Парижі переконати тодішні головні уряди, що „коли Росія буде й далі безнастанно збільшуватися, цілій Европі та цілому західному християнському світові загрожує скитська інвазія“. До цього арґументу не поставився тодішній захід байдуже, і Тарле цитує турботи Евгена Савойського перед обличчям російської інвазії. Російський академик мусів би додати, що Людовик XIV., ворог Відня, ставився також вороже до російської політики Петра, йдучи в цьому за давньою французькою традицією. Але, записує з явним задоволенням Тарле: „При Полтаві в один день Швеція скінчила своє істнування, як велика держава“.

Дивна річ, ця „лекція історії“ не зупинила сто літ пізніше Наполеона, хоч останній добре знав історію, але він, очевидно, інакше розумів її науки і визнавав, що Карло XII. мав рацію, бо впродовж цілого 18-го століття Росія втручалася у всі европейські справи. Отже — пише Тарле — Наполеон напередодні війни з Росією теж розвинув пропаґанду проти „російських варварів“, але про цю пропаґанду Тарле говорить лиш кількома рядками. Чи тому Тарле такий скупий на факти з наполеонівської пропаґанди, що вона така актуальна тепер та її небезпечно подавати читачам СРСР, особливо читачам „вільних республік?“ Арґументи наполеонівської пропаґанди, які я накреслив у своїй книзі „Наполеон і Україна“ та яку сподіваюся розвинути докладніше у другому виданні цієї праці, — теж є деякими „Уроками історії“, але саме в протилежному змислі тону, як Тарле вживає цього вислову.

З черги московський академик переходить до останнього „Урока історії“ до свіжої справи

розбити російську могутність. Невдачі Карла XII. і Наполеона І-го не зупинили в 1918 р. Берлін, хоч як відомо, німці ґрунтовно студіюють історію. В тому то й річ, що в невдачах своїх попередників і наслідників цих невдач німці саме добачали іншу, ніж Тарле лекцію історії, а саме, що „Russia delenda“, бо без знищення російського імперіялізму не буде ніколи миру на сході Европи, отже у цілій Европі.

8. ВУЛИЧНА БАЙКА.

Тут мусимо вже в чисто конкретному історичному питанні рішуче спростувати твердження акад. Тарле, яке щось дивно нагадує неісторичну, вуличну байку про „німецьку інтриґу“, а саме, як вірити російському вченому „програму розчленування Росії з відділенням України розробили в Німеччині отверто і досить докладно, вже починаючи від японської війни 1904—1905 р.“ Вживаючи слова „отверто“ Тарле очевидно (принаймні так цього вимагає льоґіка, яка однакова, здається, у всіх режімах незалежно від їх стану) хоче цим сказати, що Німеччина до війни розробила питання незалежної України. Твердження це не відповідає абсолютно дійсности. Перед війною німецька офіціяльна політика стояла на тезі „єдиної неділимої“ Росії. Навіть німецька наука була русофільська в політичному значінні цього слова. Згаслий М. С. Грушевський оповідав, що коли зявилися перші видання Наукового Товариства ім. Шевченка під його редакцією, і він розіслав їх по ріжних европейських наукових товариствах, тоді всі, навіть російська академія, як личить, куртуазійно відповіли йому. З одного тільки Берліна відповіли Грушевському, що не варт було публікувати ці видання у штучній мові, коли істнує загально зрозуміла російська мова, тощо. Зрештою русофільство німецьких славістів старшого віку загально відоме.

Безперечним фактом є, що до вибуху російської революції й до явного бажання української народу до свого вільного життя Вільгельмштрассе (німецька закордонна політика) була проти поділу Росії і як займалася так чи інакше українським питанням, то виключно для того, щоб залякавши Росію, осягнути сепаратний мир з Петербурґом. Це мусить знати академик Тарле, а коли він пише щось протилежне, то мимоволі ми повинні ствердити, що він тут іде слідами російської вулиці (все одно якої фарби), що від років бреше про Україну, як про „німецьку інтриґу“.

9. І ТРОЦЬКИЙ ТУТ.

До слова у мене, як пишу ці рядки, бачу зі свіжого числа московської „Правди“, що альбом „Україна — німецька інтриґа“ збагатився новою карткою: останній винахід Москви це те, що „Юда Троцький“ у Бересті разом з німцями змовився, щоб ...признати Центральну Раду і післати війська на Україну. І уявім собі, як скалиться Троцький у далекому Мексику, коли прочитає про стовідсоткову брехню. Що як що, а вже в цьому ніяк Троцький не винен. Чого тільки він не робив у Бересті, щоб знищити Центральну Раду, а тепер ось на тобі!..

Всі наведені академиком Тарле „Уроки історії“ потрібні йому, щоб заспокоїти своїх читачів тим, що „Росія це країна, куди вельми легко увійти, але звідки важко вийти“. Чи так вже важко? У 1918 р. німці тримали фактично велику частину Росії, і не „російський нарід, як пише Тарле, вигнав інтервентів“, а поражка Німеччини на заході.

Не будемо, як це робить Тарле, пророкувати, що „нинішні спадкоємці (Карла XII., Наполеона, Вільгельма II-го) не будуть щасливіші від попередників“. Цього ми не знаємо, як не знаємо взагалі, кілько є правди в плянах, про які, видко, акад. Тарле краще поінформований. Одне мусимо сказати — і це, властиво, мета цієї статті — „Уроки історії“, які сильно натягнув російський історик, це річ вельми хитка і робити повчальні висновки можна в ріжний бік. Маємо великий сумнів наприклад, чи український читач „Ізвестій“ так саме толкує „Уроки історії“, як це робить автор статті. Грішним ділом і автор цих рядків не такого погляду на „Уроки історії“,

як академик Тарле. Скромно вважаємо, що наше розяснювання „Уроків історії" більше відповідає науці. Академик Тарле зрештою мав на увазі не так науку, як політику. Нехай же не ремствує, коли український історик узяв перо, щоб відповісти йому його політичними аргументами. Вкінці, щодо пророкувань Тарле у справі щасливої будуччини Росії ми нагадаємо йому одне пророкування, з 26. травня 1822 р., коли Метерніх писав до свого посла в Петербурзі: „Коли одного дня будуть ліквідувати Росію, світ побачить таке моральне банкроцтво цієї країни, яке історія ще ніколи не бачила..."

Ілько Борщак.

Українська кольонія в Римі на Закарпатську „Січ".

Українська Громада в Римі зібрала між своїми членами 700 (сімсот) лірів і призначила їх на організацію „Січей" у Карпатській Україні. Українська Громада в Римі просить усі часописи, щоб цю вістку передрукували.

—o—

Далі виселюють українську інтеліґенцію з Волині.

З наказу волинського воєводи на підставі декрету про охорону границь мають у найближчих днях покинути межі Волині православні священики кремянецького повіту: о. Собко, парох с. Татаринець, о. Семен Гаюк, парох с. Лопушна, о. Кішковський, парох с. Білозірки й о. Микола Малюжинський, декан і парох м. Лановець та відомого села Гриньок.

Конституційний закон про автономію Карпатської України.

Дня 18. листопала ц. р. посол чехо-словацького парляменту міністр Юліян Ревай, вніс до парляменту проект конституційного закону про автономію Карпатської України, що його підписало крім Ю. Ревая двацять послів, у тому числі три міністри з попереднього складу чехо-словацького уряду, а саме д-р І. Дерер, інж. Нечас та Бехине.

Ось головніші точки того проекту:

1. Всі постанови конституційного закону про автономію Словаччини поширюються і на автономію краю південно-карпатських русинів — з назвою того краю „Карпатська Україна".

2. Скрізь, де у конституційному законі Словаччини уживається термін Словацький Край, словацька краєва влада, словацька мова, слід розуміти дотично Карпатської України — Карпатську Україну, карпатоукраїнську владу, українську мову.

3. Урядову і виконавчу владу на Карпатській Україні від 14. жовтня 1938 р. виконує карпато-українська влада, що складається з трьох членів до того часу, коли парлямент Карпатської України не визначить урядових і виконавчих органів для справ, що входять до компетенції Карпатської України.

4. Вибори до першого парляменту Карпатської України відбудуться в часі, встановленому владою Карпатської України, але не пізніш 18-ти місяців від дня проголошення цього закону, з тим, що активне виборче право має той, хто в день виборів переступив 21. рік свого життя, що на кожних 20 тисяч населення відповідної національности припадає один мандат та що обмеження пасивного виборчого права не відноситься до тих виборів*).

5. Головне місто Карпатської України визначить влада Карпатської України.

Згідно з правильником парлямент негайно передав внесок Ю. Ревая конституційно-правничій комісії. Конституційно-правнича комісія того самого дня — 18. листопада — обговорила внесок Ю. Ревая і виготовила реферат із таким вступом:

„Підкарпатська Русь матиме власний парлямент з компетенцією значно ширшою від тієї, яку визначила конституція (1920 р.). На чолі Підкарпатської Руси стоятиме влада, якої члени будуть членами влади чехо-словацької республики і в руках якої буде зосереджуватися, за деякими винятками, уся урядова і виконавча компетенція в краю. Нарід південно-карпатських русинів набуває тимсамим усі передумови для того, щоб він міг у рямках чехо-словацької республики свобідно розвиватися культурно й політично та соціяльно й економічно. Комісія сподівається, що переведення закону в життя збільшить відданість південно-карпатських русинів державі і тимсамим змiцнить її основи. З наведених мотивів комісія пропонує прийняти проект Ю. Ревая зі змінами, що їх наведено в тексті.

Парлямент на засіданні 19. листопада ухвалив кваліфікованою більшістю голосів (146 голосів за, 23 — проти) реферат конституційно-правничої комісії. Проти пропозиції комісії голосували комуністи та ще три посли.

Головніші зміни, що їх внесла комісія до проекту Ю. Ревая, такі:

1. Вибори до першого парляменту Підкарпатської Руси відбудуться до 5-и місяців від дня проголошення цього закону;

2. Перше засідання парляменту Підкарпатської Руси скликує до місяця після виборів президент республики до міста, яке визначить влада Підкарпатської Руси;

3. Дефінітивну назву автономного краю південно-карпатських русинів визначить закон парляменту Підкарпатської Руси;

4. Урядову і навчальну мову в краю Підкарпатської Руси визначить закон парляменту П.-Р. Примітка. Для дітей чеської і словацької національности забезпечується право на школи з відповідною мовою навчання — чеською або словацькою;**)

5. Для правосильности рішення національних зборів (парляменту і сенату) в справі зміни конституції і конституційних законів взагалі, коли ці зміни торкаються державно-правного становища Підкарпатської Руси, треба, щоб у більшости, визначеній у конституції (3/5 голосів), була і визначена кваліфікована більшість членів парляменту, вибраних з краю П. Р.;

6. Постанова словацької конституції про те, що центральна влада чехо-словацької республики мусить мати довіря більшости послів, вибраних на Словаччині, не поширюється на конституцію П. Р.;

7. Найвищою інстанцією адміністраційного суду для П. Руси є найвищий адміністраційний суд у Празі, а саме в складі того суду спеціяльний сенат, призначений для П. Руси;

8. Уряд губернатора, віце-губернатора, канцелярію губернатора та губерніяльну раду на П. Руси касується;

9. Уряд губернатора, віце-губернатора, канцелярію губернатора та губерніяльну раду на П. Руси касується;

10) Постанови закону про організацію політичної адміністрації щодо функції краєвого президента знов набирають на П. Руси повної сили.

Тому, що конституція Словаччини в своїй основній частині поширюється і на Карпатську Україну, то вважаю потрібним вказати тут, які саме справи належать до компетенції законодатних органів цілої чехо-словацької республики: 1) конституція і її окремі частини; 2) закордонні справи, проголошення війни і заключення миру, тарифна політика; 3) національна оборона; 4) справи державного громадянства, подорожніх паспортів; 5) встановлення грошевого курсу, міри і ваги, справи патентів; 6) митні справи; 7) транспорт; 8) почта і почтова щадниця; 9) спільний кошторис, державний борг, ухвалювання позичок для цілої держави; 10) податки, коли вони призначені на покриття витрат на спільні цілі; 11) монополі, спільні державні підприємства й установи, за винятком державних лісів і маєтків, гірничо-фабричних підприємств, державних купелів, яких власність та управа ними переходять до влади відповідного краю; 12) правнича підготова господарських справ, потрібних для забезпеки однакових конкурсових умов.

Але деякі з вище згаданих спільних справ (точки 4, 6, 7, 8, 10 і 12) переводитимуть органи краєвої влади. До їх компетенції належать також всі інші справи, що не потребують вирішення національних зборів.

Дня 22. листопада ц. р. сенат одноголосно ухвалив ухвалений парляментом проект закону про автономію на Словаччині і на П. Руси. Комуністи покинули салю сенату перед голосуванням над тими законопроектами.

Ст. Сірополко.

*) Згідно з конституцією чехо-словацькою [illegible] 1920 р. послом до парляменту може бути той, хто досяг щонайменше 30. року свого віку.

**) Слід зазначити, що в конституції для Словаччини нема аналогічної точки про те, що дітям української національности забезпечується право на школи з українською мовою навчання.

Французько-німецька угода,

Французько-німецька угода, приїзд Чемберлена і Галіфакса до Парижа та комуністичні страйки.

(Від власного кореспондента).

Париж, 25. XI. 1938 р.

Ми підкреслювали вже в одній із наших кореспонденцій важність французької публікації, п. н. „Гітлер і Франція" д-ра Грімма з передмовою міністра закордонних справ фон-Рібентропа, книжки, що появилася на паризькому книжковому ринку після наради чотирьох у Мінхені у видавництві „Пльон". За кілька днів французький уряд витатиме міністра фон-Рібентропа у столиці Франції, який сюди приїде, щоб підписати договір приязни між Німеччиною і Францією.

П. фон Рібентроп писав між іншим у своїй передмові до цієї книжки ось таке: „Я зовсім одобрюю думку видання головних заяв фірера і канцлера в справі проблеми Франція—Німеччина. Чимало зустрічей між колишніми комбатантами і молоддю двох наших країв доказали, що існує бажання в Німеччині та Франції побороти взаємне недовіря та вивести з подій великої війни висновки, які накидаються обом народам".

На всякі справи наладнання французько-німецьких взаємин багацько французів думало: „Все те добре, але читайте „Майн Кампф".

Так, правда, що фірер на початку своєї карієри, у хвилині, коли Франція заняла була Надренію, написав у вязниці у Ландсбергу, дуже тяжкі слова проти Франції, яка була тоді його ворогом. Підчас одного інтервю визначний французький публіцист і політик, нині покійний, Бертран-де-Жувенель просив був канцлера заперечити ці писані ним вязки. Хочете ректифікації? відповів йому канцлер, я її дам у великій книжці, що зветься історією".

За кілька днів, чи радше сказати, за кілька хвилин від тоді, коли українські читачі прочитають ці наші слова у „Ділі", у Парижі німецькі і французькі державні мужі підпишуть історичної ваги для світу акт французько-німецького замирення.

Цей договір є теж превеликого значіння для українських політичних кол, бо він одним почерком пера перетворює в очах німців і французів усякого роду політичні вартости на сході Европи, що служили тим двом великодержавам для т. зв. політики противаги. Нехай українські політики про це не забувають!

* * *

Одночасно відвідали столицю Франції два міністри союзної Англії, прем'єр Чемберлен та міністр закордонних справ льорд Галіфакс. Досі — писав учора льондонський „Таймс" — між Францією і Англією існували завжди непорозуміння щодо центральної та східньої Европи. Тепер, коли Франція стає зовсім нейтральна супроти подій на европейському сході, настала повна гармонія між обома великими західніми демократіями. Спільний при кінці нарад французько-англійський комунікат та вчорашні промови у радіо Чемберлена і Даляліє потвердили ці слова „Таймсу".

* * *

Французька секція Третього Інтернаціоналу забажала показати свою міць саме у хвилині приїзду англійських міністрів та запротестувала окупаційними страйками проти „мінхенських зрадників англійського та французького народу". Цей страйк є теж спрямований проти французько-німецької угоди.

Даладіє, виявилося, має сильну руку. Рухома гвардія усуває збаламучених робітників з окупованих фабрик. У хвилині, коли це пишемо, радіо подає щораз то нові комунікати про військову ліквідацію цієї спроби комуністичного спротиву проти уряду у формі страйкового руху.

Усе-ж ситуація дуже поважна.

Юрій Студинський.

Ще одна збройна сутичка на польсько-словацькому кордоні.

ЗГИНУВ ОДИН ПОЛЬСЬКИЙ СТАРШИНА І ТРЬОХ ВОЯКІВ.

ПАТ повідомляє: Коли польські війська займали терен Яворини, дійшло до сутички з чехо-словацькими частинами. На домагання польського командування припинено перестрілку. Вже відступаючи, чехо-словацькі вояки вистрілили кілька разів; їхні кулі вбили польського отамана (майора) Раго та важко поранили вістуна (капраля) Олексовича.

Польський посол у Празі доручив тамошньому урядові домагання, щоб перевести слідство та покарати виновників. Празький уряд висловив співчуття та заявив, що генеральний штаб уже наказав перевести енергійне слідство; він привязує велику вагу до того, щоб як слід полагодити цю справу.

25. ц. м. підчас сутички в околиці Чадци згинуло двох вояків, яких похоронять 28. ц. м. у Тешині.

З польської преси.

Виступи ендецької молоді у двох світлах.

Останній напад на чотирьох жидівських студентів, з яких один вмер від ран, дав привід озонівському „**Дзеннікові Польскому**" (ч. 328 з 28-го листопада ц. р.) до міркувань про університетську екстериторіяльність. У статті п. н. „**Абсурд університетської екстериторіяльности**" читаємо:

„Львів знову став ареною злочинного проступку, доконаного під ослоною університетської екстериторіяльности. В сутінках ночі, на подвірі університетських наукових заведень ґрупа ножівників змасакрувала чотирьох жидів, зпоміж яких один смертельно поранений умер. Цього злочину ніщо не може виправдати. Це новий вичин у довгій низці актів, що анархізують життя наших високих шкіл та перемінюють достойні осідки знання на різниці та буди політичної кирині, розперезання, невідповідальности і фанатизму, незвязаного рішуче ніякими моральними наказами.

„Особливо наше місто стало осередком терору й акції, що анархізує суспільно-політичне життя... Академічні доми в нашому місті, невідомо з яких причин охоплені недоторканістю, служать сьогодні за мешкання не тим найбіднішим, але тим, що вступаючи в їх пороги зголосять безоглядну готовість підпорядкуватися боївкарській команді.

„Високими школами у Львові не правлять сьогодні ректори й сенати, але ендецька молодь, що тероризує петардами професорів. На жаль мусимо ствердити, що професори й відповідальні за порядок у високих школах чинники, не виявили ніякої рішучої постави, що змагала би зліквідувати ту високо анормальну ситуацію. Що більше, деякі професори у відношенні до вибриків молоді ставляться з якнайбільшим опортунізмом".

У статті наведений випадок, як то ректор львівського університету проф. Буляндa хотів зеднати собі ендецьку молодь та в своїй інавгураційній промові зацитував речення з „гимну млодих" і як за те виляв його львівський ендецький орґан заявляючи, що мало цитувати „гимн млодих", але треба чином виказати свою „ендецьку правовірність". „Дзеннік Польскі" пише у звязку з тим, що якби навіть кожний професор починав свій виклад виголошенням „гимну млодих" напамять, то це в нічому не змінить теперішньої ситуації, в якій ендеки „під ослоною університетської екстериторіяльности баламутять молодь та попихають її до злочинних проступків". Тому — читаємо далі —

„абсурд екстериторіяльности мусить зникнути з нашого життя. Ректор і сенат в нинішніх умовинах — зрештою не мають до цього відповідних засобів — не є здібні втримати лад. Цю аномалію обовязкового сьогодні законодавства треба усунути, високі школи мусять знову стати школами."

На цю статтю з місця відгукнулося ендецьке „**Слово Народове**" (ч. 339 з 28-го листопада ц. р.) п. н. „Огидна напасть".

„Є тут — пише „Слово Народове" — денунціяція під адресою професорів, яка зрештою зовсім минається з ціллю, і є скаженість озонового часопису на протижидівську акцію, що її веде молодь у львівських високих школах. В тій акції, що увінчалася вже великими успіхами, львівська молодь веде перед серед усіх високих шкіл у Польщі. Звідти гнів жидів та їх явних і стидливих союзників".

„Слово Народове" твердить, що справа вбивства Целлермаєра тепер у слідстві і ніхто не має права пересуджувати вислідів того слідства, та що кожного дня у Польщі буває маса нападів поза мурами високих шкіл і тому напад на жидівських студентів не має ніякого звязку з університетською екстериторіяльністю. „Слово Народове" переконане, що хоч університетська влада може на випадок потреби подбати про поміч поліції, то все-ж вона може без того обійтися, бо може собі дати сама раду.

„Але було би дуже погано, якби їх авторитет і їх власні санкції не вистачали для втримання порядку у школах. Треба на їх похвалу і на похвалу молоді підкреслити, що такої евентуальности нема — хочби мали попадати в розпуку і лють деякі вороги „народового обозу" у Львові, які мріють про щораз нові транспорти студентів-народовців до вязниці. І які хотіли би при цій нагоді повалити останки самоуправи високих шкіл".

Ось два насвітлення і два становища до подій, що останніми часами потрясли до глибин нашим містом.

КАРО 7

Симпатія з оголошення.

VII.

— Мамусю, мамусю. Візьми мене на руці!

— Фе, йди. Стара дванацятьлітня дівуля не соромиться таке говорити. Ти ще хочеш пеститись?

— Мамусю, а як візьмеш мене на коліна, в направду скажу Тобі щось надзвичайного.

Доня примішується вигідно на колінах мами і піддає свою голівку ніжним пестощам маминих спрацьованих рук.

— Ти знаєш, Мусю, що нераз в житті сповняються мрії?

— Якже це так?

— Но, так, зявляється така добра ворожка, що одним кивком своєї руки звертає щастя на шлях тої людини, що того дуже прагне.

— Що ти знаєш про це доньчко? Хібаж це правда?

— Алеж так, мамусю. Я певна, що вже невдовзі сповниться твоя мрія, твоє гаряче бажання.

— Ех, ти пестійко. То ти так мене обдурюєш? Хотіла, щоб мама трохи попестила старушку та тепер плетеш Бог зна що. Моя мрія сповнилась би тоді, якби ми обоє з татусем прожили ще стільки літ, щоб вас вивести у люди. Но і щоб кожне з вас працювало передовсім для загального добра. А що ми маємо вас аж четверо, то тяжко, щоб та мрія так скоро сповнилась.

— А більше ніяких мрій не маєш, мамусю?

— Щодо вас дітей ні. А щодо загальних справ...

— Ей, мамусю. Ти вже забула, а я тобі пригадаю. Ти раз казала до татуся: Наша Ірка скінчила вже двацятьпять літ. Вона якась така дивна і дика, що якось не видно, щоб ким молодим зацікавилась. Тай нею якось не цікавляться. Навіть, як посходяться інколи товариші, чи товаришки, то весело жартують, а вона завжди така поважна, надута. Прислухується, мовляв, до мови віків. А тепер це не поплачує. Я тільки мрію про те, щоб вона найшла собі відповідного товариша життя, що оцінив би її високі прикмети душі і захопився до тої міри її істотою, щоб вона могла вийти йому назустріч. Я так докладно не тямлю всього. Може я дещо поплутала. Але напевно знаю, що ти, мамусю мріяла про те, щоби хтось захопився Іркою. І от тепер вже сповнилась твоя мрія.

— Ет, йди козеня, йди. Не плети дурниць!

— Алеж так, цілком певно, мамусю. Бачиш, що це таке?

— Ну, „Діло"! а щож би інше! Я просила вже нераз і не два татуся, щоб уже раз відмовив передплату, а він ні і ні. І не має часу навіть докладно прочитати, а що-місяця пять золотих йде. Булоб вже на якісь інші конечні видатки. А „Діла" і так ніхто не читає.

— О, помиляєшся, мамусю. Я читаю в кожному „Ділі" сторінку без політики, з природи і життя, а деколи новинки і останню сторінку з оголошеннями. І тут подивися: „Пані в бурачковому капелюсі з білим пером, в бронзовій нагортці" — чи це не наша Ірка?

— А і справді. Так виглядає. Вісіла з трамваю при вулиці Генінга! Но, так. Це напевно вона. Ох, Боже. Може справді сповниться вже ота моя мрія.

VIII.

— Ще нема?

— Ні, досі не прийшла.

Дозорець Іван ходить великими кроками по кімнаті і сердито вискубує вуса.

— Гм, гм. Це недобре. Цілком недобре. І деж вона так довго забарилась?

— Господи Боже. Чим ти чоловіче журишся? Забарилась, так забарилась. Може друкарня дістала якесь більше замовлення і дівчатка залишились на понадчисельні години? Нехай собі дитина заробить. Вона вже не мала. І вбратися потребує ліпше. Но, і той бронзовий костюм трохи надшарпнув її готівку, що наскладала. Та і ця нова мода: червоний капелюшок з перцем. Тілько коштує не тому, що вартує, а тому, що така мода. І забагалось дівчині таке.

— Не червоний, не червоний, а бурачковий, чуєш бурачковий — тамже стоядо чорне на білому?

— Не питай мене багато, бо я справді лютий. На, читай.

Іваниха починає повільно силябізувати: „Пані в бурачковому капелюсі і т. д. доходить помалу до кінця. Що мене це обходить, що якийсь пан пише до якоїсь пані? Та вона не знає жадного „Захопленого сусіда" тай не пані вона, а ще панночка.

— Ет, дурна ти жінко, кажу тобі, цілком дурна. Хіба ти не розумієш того, хто може бути той захоплений сусід. То може бути навіть, навіть но якийсь член банди торговців живим товаром. Анонс появився рівно тиждень тому і як наша Маруся його прочитала, то напевне вже видала рандку цьому „захопленому сусідові", а він... а він хто знає, де її захопив!

На сходах чути кроки. У хату вбігає молоде, ясноволосе дівчатко. Мати розпростерла рамена і з окликом: „Марусю! Не вхопили тебе торговці живим товаром!" — мліє на руках дочки.

(Далі буде).

Сторінка без політики.

Тресована собака причиною розводу.

Париж має своєрідну сензацію, що її викликав розводовий процес подружжя, яке всі його знайомі вважали за прикладне. Одначе найбільшу сензацію викликав не сам процес, але сама причина розводу. Тою причиною був тресований пес, якого пан навчив приносити собі перед спанням піжаму. Пес виконував свою службу більш як рік без найменшої помилки. Очевидно пан дуже гордився своїм мудрим псом та скрізь чванився, що так зумів його витресувати.

Перед двома місяцями власник пса, багатий підприємець, мусів виїхати з Парижа у важних торговельних справах. Коли по двох тижнях він вернувся знову домів, вечором відвідав його один із товаришів. Можна собі уявити здивування промисловця та збентеження його жінки і приятеля, коли пес приніс приятелеві піжаму промисловця й не хотів від нього відступитися, хоч пса проганяли. Обурений муж доглянувся в тому безсумнівного доказу подружої зради, покинув негайно жінку, замешкав у гостинниці й почав клопотатися про розвід.

І справді перед кількома днями відбувся розводовий процес і тому, що невірна жінка не дуже противилася доказам мужа, суд ухвалив подругам дати розвід.

Заживні люди мають більший успіх.

„Психольоґічне Товариство" у Льондоні перевело низку статистичних дослідів і стверджує, що люди заживніші, грубші мають куди більший успіх у житті, товариськім і господарськім, як худі люди

Фірми, що висилають на провінцію торговельних аґентів, запримітили вже це віддавна і тому теж на аґентів дуже радо анґажують людей, з добродушним виглядом, ніж худих.

Психольоґічне товариство доходить на цій підставі до висновків, що заживні люди мають звичайно лагіднішу вдачу та більше товариські прикмети ніж худі і це причинюється до цього, що їм лекше приставати з клієнтами.

Божевільний удавав лікаря.

Париська поліція викрила зовсім припадково небуденного обманця. Тим обманцем є якийсь Люї Бенето, який представлявся, як шеф париської клініки медичного виділу. Він лікував пацієнтів і брав від них величезні гонорарі. Імовірно ніхто був би не звернув на те уваги, якби оригінальний лікар не почав був одного дня лікувати зовсім даром. Це викликало таке здивування серед пацієнтів, що вони повідомили поліцію.

Виявилося, що оригінальний лікар є просто б. шпитальним послугачем, який утік із заведення для умово хорих.

Найцікавіше в цілій халепі те, що пацієнти, яких лікував божевільний самозванець, були з нього зовсім вдоволені.

У Вероні відкрили скарб льонґобардів.

У Вероні, підчас робіт коло будови якогось дому один із мулярів зробив незвичайне відкриття, а саме: відкопав вазу, яка містила в собі поверх тисячки величезних перел, велику золоту звізду насаджувану перлинами, рубінами і смараґдами, золоті прикраси з рубінами, шафіри й інші дорогі камені. У вазі знайшли теж золоті перстені незвичайно гарно виконані. Вартість того скарбу величезна не тільки з уваги на велику скількість дорогих каменів і золота, але й з уваги на історичну й мистецьку вартість.

Війна та японські студентки.

Японський жіночий університет в Йомаро (кілька миль від Осаки) є одним із тих упривілейованих наукових заведень Японії, в якім учаться молоді дівчата з найвищих кол японської родової та фінансової аристократії. Давніми мирними часами йомарські студентки займалися майже цілий день грою в гольфа, крікета, у сітківку та цілі години проводили у плавальному басейні.

Від кількох місяців побут йомарського університету зовсім змінився. Ґреґарні університетські будинки, лябораторії перемінилися у фабрику, варстати, лічницю, радіотелеґрафічну висильню, аптику, словом у цілий ряд будинків та підприємств, що мають обслуговувати армію на народню оборону.

Великі салі та амфітеатри стали майстернями, в яких студентки приготовлюють бандажі, вату та інші потрібні речі для перевязування ранених. У спортових галях шиють військові однострої. На кожному однострою, чи пах на кожній речі, призначеній для вояка студентки вишивають своє імя і прізвище. Підпис кладе та студентка, що викінчувала однострій своєю рукою.

Шкіра для ранених.

15 студенток зложило міністерству війни заяву, що вони готові дати свою шкіру, щоб її перещіпити воякові, раненому в лице. Міністерство війни прийняло посвяту студенток, добровільно рішилися на дуже болючу операцію. Перещіплювання здорової шкіри на ранене лице вирятує багатьом раненим лице від жахливого опоганення.

В Японії не сумніваються, що приклад йомарських студенток матиме великий вплив, що за прикладом 15 студенток із Йомару піде багато японських жінок.

МІЛІОНЕР ДАРУЄ... ЩОГЛУ.

Відомий американський міліонер, король сталі у Пітсбурґу Кенсі рішив подарувати містові щоглу високу на 900 м. На тій щоглі, що мала б цілу побудувати зі сталі, примістять американський прапор довгий на 40 м. і широкий на 25 м.

Саме тепер міська рада розглядає проєкт будови тієї щогли, при чому багато радних побоюється, чи конструкція щогли, найже тричі вищої від славної вежі Айфля в Парижі, видержить такий тягар заліза й сталі. Перш усього йде про те, щоб підчас буревіїв, які так часто трапляються, сталева щогла не заломалася й не стала причиною жахливої катастрофи.

НАМОГИЛЬНИЙ... СПИС СТРАВ.

У Ню-Йорку помер недавно емеритований ґенерал американської армії Джеральд Вількінс. Він залишив оригінальний заповіт, що його спадкоємці ґенерала точно виконали. Спадкоємці поставили Вількінсові на цвинтарі нагробник, який можна безсумніву вважати найоригінальнішим намогильником у світі. На тому намогильнику примістили шкляну таблицю, до якої цвинтарний сторож за окремою заплатою, вкладає кожного дня спис страв із клюбового ресторану, куди за життя належав Вількінс.

ЗМОТОРИЗОВАНА ОСЕЛЯ.

Мешканці малої американської оселі Білінґс під Дітройт рішили уладити збірну автомобільну прогульку по автострадах Північної Америки, від осіннього Дітройт аж до сонячної Каліфорнії.

У тій прогульці візьме участь 452 мешканців оселі, які мають 453 авта. Одно авто мусить залишитися в ґаражі.

Ту прогульку уладжують як пропаґандивну імпрезу в користь самоходових заведень Форда.

ШКІРА ЩУРІВ НА... НАПЛЕЧНИКИ

Практичні японці намагаються використати навіть найменшу дрібницю, здавалось би зовсім зайву річ для свого вжитку. Тепер японці почали використовувати щурів, чи пак їх шкірки. Як повідомляє англійська преса, японське міністерство війни розписало конкурс на доставу японських наплечників-торністрів, покритих шкірою щурів. Кажуть, що щуряча шкірка, коли її добре виправити, знаменито надається на покриття наплечників, тому, що вона дуже легка і на дощі важко промокає, колиж відтак висохне, не корчиться й не ломиться. Тепер намножилися в Японії по більших містах підприємці, які скуповують масово щурів.

При тому слід згадати, що щурячої шкірки вживають лиш на зовнішне покриття наплечників, бо вона за слаба, щоб з неї можна було зробити цілий наплечник.

ВІРНА КОЗА.

Нераз ми вже чували про вірних собак, про вірних коней, але про вірні кози мабуть уперше доводиться нам таке читати. Така подія трапилася в італійському селі Ґрана Ґатуно недалеко Міляно. Один із старців, мешканець того села вийшов на пасовисько пасти свою козу. Коли старець не вернувся вечором домів, його сини стурбовані тим пішли за старцем шукати. На пасовиську, на якому старець завжди пас козу, побачили його на землі і над ним козу, що жалісно мекала. Коли сини підійшли ближче, переконалися, що їх батько неживий. Згодом виявилося, що його вкусила гадюка і він згинув без ніякої помочі.

ОЛИВА ДО ЇДЖЕННЯ З ТЮТЮНУ.

Як повідомляє німецька преса у дослідному інституті у Форгайм переводять саме тепер спроби, щоб добути з насіння тютюну олій до їдження. Як учені ствердили насіння тютюну має в собі 30—40 відсотків олію, який після прочищення має смак подібний до горіхового олію.

З витисненого тютюнового насіння роблять макух для худоби. Такі досліди переводять теж інші краї, що продукують тютюн, як Греція, Болгарія, Румунія та Італія. На підставі обчислення німецького апровізаційного уряду збільшення консумції тютюнового олію дало змогу на більшу ощадність масла та інших природних їдальних тощів.

Алькоголізм стелять ліжко сухотам.

☦ О. Крил. Володимир Громницький

В суботу 26. ц. м. помер у Тернополі **о. крил. Володимир Громницький**, довголітній парох Тернополя, в 76-ому році життя.

О. В. Громницький був членом-основником багатьох українських товариств та установ, почесним крилошанином Митрополичої Капітули і радником Митрополичої Консисторії. Поклав великі заслуги для розвитку українських установ у Тернополі. Живо теж цікавився нашим політичним життям та брав у ньому активну участь як член національно-демократичної партії перед війною, коли то кандидував від неї на посла до віденського парляменту з міста Тернополя, та член УНДО по війні.

Докладніше про життя й заслуги Покійного напишемо в черговому числі „Діла". В. Й. П!

Що писало „Діло" 50 років тому.

Пятниця, 30. листопада 1888.

ЕМІГРАЦІЯ ДО АМЕРИКИ

не удалась селянам з Поляни коло Змигороду: Вас. Сивуличеві, Сем. Коликові, Гр. Барні, Йос. Пакерові та Єнці Сивуляковій, бо на двірці у Кракові притримали їх, а що не мали ні потрібних грошей ні паперів, то завернули їх домів. При емігрантах знайшли письмо агента з Гамбурга, Міслера, котрий прирікав їм безплатне утримання й помешкання в Америці, а на кораблі дістане кожний матерац або сінник. Коли прийдуть до Гамбурга, то мають на двірці голосно закликати „Міслер", а він уже прийде їм з помічею.

„НЕ ДУМАЛИ ВИСТУПАТИ ЗАЧІПНО ПРОТИ ФРАНЦІЇ."

„Тан" повідомляє, що король Гумберт (італійський) у розмові з новим французьким послом Маріанім сказав до нього: „Ані мій нарід, ані мій уряд не думали ніколи виступати зачіпно проти Франції. Нерозважні й нерозумні люди шкодять тільки взаєминам обох країн, що готові жити в мирі поруч себе."

Японське військо вдерлося до британської кольонії Гонкон.

Райтер приніс вістку, що японські війська перейшли ріку Шамчун та заняли британську станицю на пограниччі Гонкону й Китаю; під впливом брит. старшин вони відступили.

Брит. уряд чекає на звіт губернатора Гонкону в цій справі. Виявилося, що японці перейшли кордон не зі злої волі, лиш тому, що втратили орієнтацію в терені. Японська влада вже перепросила британську, тому інцидент не доведе до ніяких комплікацій.

Англійці розброїли китайців, які масово схоронились на території Гонкону.

6.000 КИТАЙЦІВ ЗГИНУЛО НА ПОГРАНИЧЧІ ГОНКОНУ.

Японці очистили терен здовж кордону Гонкону, при чому згинуло 6.000 китайців.

Японські війська опанували Чумчун (на шляху Гонкон-Кантон) та Чатов (на північ від пограничної місцевости Ковлюн).

З Карпатської України виселюють мадярських громадян.

Уряд Карпатської України почав масово виселювати особи, які підчас евакуаційної суматохи перейшли до Карпатської України з терерів, що їх окупувала Мадярщина. Розпорядок про виселення торкається головно мадярів і жидів, які мають без сумніву мадярську державну приналежність.

Також виселюють і численних мадяронів, що народилися на тій частині Закарпаття, яка перейшла 10. листопада під мадярське панування. По 7-ім листопада чимало мадярів з цієї території стало масово напливати на територію Карпатської України, мабуть щоб ширити там

Як подають чеські часописи, населення Ко-

НАСЕЛЕННЯ КОШИЦЬ НЕВДОВОЛЕНЕ МАДЯРСЬКИМ ПАНУВАННЯМ.

Як подають чеські часописи, населення Кошиць удаліло демонстрацію. З юрби лунали оклики: „Дайте хліба і працю, або поверніть нас під Чехо-Словаччину".

УЖГОРОДСЬКЕ ЛЕТОВИЩЕ ЗАЛИШИТЬСЯ НА ТЕРИТОРІЇ КАРПАТСЬКОЇ УКРАЇНИ.

Демаркаційна лінія між Мадярщиною і Карпатською Україною обхоплює так близько Ужгород, що цілий летунський майдан із ганґарами та адміністраційними будинками залишився на території Карпатської України. Одначе тому, що летовище положене надто близько нової границі, годі його використовувати. Зате будинки летовища стали тепер знаменитим осідком прикорд. органів. Персонал ужгородського летовища примістили, як відомо, у Солотвинських Долах і в Хусті.

НІМЕЦЬКИЙ ГЕНЕРАЛЬНИЙ КОНСУЛЯТ У ХУСТІ.

Як інформують з урядових кол Карпатської України, у Хусті повстане німецький генеральний консулят.

НІМЕЦЬКИЙ ДИПЛЬОМАТ ВИЇХАВ З КАРПАТСЬКОЇ УКРАЇНИ.

Пресова служба Карпатської України повідомляє, що секретар німецького посольства з Праги д-р Гофман виїхав у неділю до Перечина, де відвідав начального команданта військ на Карпатській Україні ген. Сватка. З Перечина виїде він через Пряшів до Праги.

ДЕЛЕҐАЦІЯ УКРАЇНСЬКОЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ РАДИ ВИЇХАЛА ДО ПРАГИ.

Як подає пресова служба Карпатської України, в понеділок виїхала до Праги делеґація Української Національної Ради з Хусту, під проводом мін. Ревая, у складі: Бандусяк, Клємпуш та д-р Гупаловський.

СІЛЬ ІЗ КАРПАТСЬКОЇ УКРАЇНИ ПЕРЕВОЗИТИМУТЬ ПОЛЬСЬКИМИ ЗАЛІЗНИЦЯМИ.

Тому, що залізниче получення на шляху Ясінь—Прага перерване, чехословацькі комунікаційні органи порозумілися з представниками польських залізниць і в найближчому часі транспорти соли зі Солотвинських Долів будуть іти з Ясіня на Станиславів до Орлова—Плавеча та до Чадця.

УКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕАТР КАРПАТСЬКОЇ УКРАЇНИ.

Чеська преса повідомляє, що підчас евакуації вдалося зберегти частину майна колишнього „Підкарпаторуського Театру". Тому, що більшість членів того театру залишилася по мадярському боці, створено новий театр, який вестиме свою культурну працю. Колишній режисер „Підкарпаторуського Театру" Володимир Любовицький у порозумінні з хустською „Новою Сценою" працює над створенням українського національного театру, який працював би не тільки в Хусті, але виїздив би теж до всіх більших карпато-українських місцевостей. До нового театру заанґажують проф. А. Шерегія, б. режисера просвітянського театру Аркаса та інших відомих акторів. Свої вистави буде театр уладжувати в Народнім Домі в Хусті.

Як повідомляє Пресова Служба Карпатської України, минулої суботи 26. ц. м. відбулася в Хусті інавгураційна вистава „Нової Сцени", присвячена владі Карпатської України. Виставили невмирущого „Запорожця за Дунаєм".

Чемберлен відвідає Мусолінія у Рим.

ЧІЯНО НЕ ПОЇДЕ ДО ЛЬОНДОНУ

Як подають з Льондону, в тамошніх добре поінформованих колах припускають, що дальшим кроком у напрямі англійсько-італійського зближення буде гостина прем. Чемберлена у Римі. Вістки, буцімто міністр Чіяно приїде до Льондону, покищо неактуальні; прем. Чемберлен уважає, що політика зближення, яку він почав, вимагає безпосереднього контакту з Мусолінієм.

Проти автономії для українців.

ВІЧЕ 25-ти ПОЛЬСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ У ЛЬВОВІ.

В минулу неділю відбулося в салі польського „Сокола-Мацежи" віче, що його скликало 25 суспільних та комбатантських польських організацій у справі польського становища до концепції автономії для українців у Галичині. На цьому вічу, що було зорганізоване за запрошеннями, знайшлася велика група ендеків, старших і академічної молоді. Відкрив віче проф. Ромер, проводив ним Адольф Ценський, промовляли: Адольф Ценський, проф. Грабський, проф. Журавський, д-р Шпора, д-р Бем, д-р Война Войцеховський, інж. Станислав Щепановський і Чеслав Роек.

Адольф Ценський звернув увагу зібраним на небезпеку, що загрожує Східній Галичині і закликав ціле громадянство до боротьби за загрожену цілість Річипосполитої. „Досі — казав п. Ценський — успішну працю на тому полі веде військо будуючи з дрібних складок вояків костели і людові доми, як теж академічна молодь, яка, не вважаючи на важкі трудноші, від ряду літ бореться успішно за закріплення польського стану посідання у Червенській Землі". Свою промову п. Ценський закінчив закликом до польського громадянства, щоб воно солідарно злучилося до боротьби за те, щоб утримати південно-східні землі при Польщі, щоб злучилося „не для цілей якихсь політичних груп чи теж під гаслами, що їх видвигають деякі особи, але **під знаком великої польської національної ідеї**".

Проф. **Грабський** гостро виступив проти якихнебудь федеративних комбінацій Польщі, проти союзів з одною державою, виказуючи на прикладах, що з тим партнером поляки завжди вигравали війни, навіть як були мілітарно слабші, а програвали всі союзи. Свій реферат проф. Грабський закінчив ствердженням, що кожна думка про автономію для українців на терені Червенської Землі — це удар в цілість Річипосполитої, тому — казав прелеґент — „у теперішній боротьбі, яку починаємо, мусимо боротися не тільки з ворогом, якого підтримують закордонні сили, але й із слабодушністю тих усіх поляків, що висувають думку про таку автономію".

Проф. **Журавський** від Т.Ш.Л. поставив внесок: створити „Національний Дар Оборони Львова", що розпоряджав би фондом 3-ох мільйонів золотих на акцію закріплювання польського стану посідання у Львові і сумежних повітах. Внесок принято загальним оплеском.

Голова „Польського Т-ва Опеки над Кресами" д-р Люціян **Шпора** зголосив таку резолюцію: „**Зібрані закликають польські урядові чинники виступити з цілою енергією проти всяких задумів автономії на Червенській Землі і домагаються від уряду ясного й рішучого становища у тій справі**".

Д-р Войцех **Бем** заявив між іншим: „**Тут, на цьому терені повинна рішати тільки польська державна рація**, а не якісь дві державні рації, про які один з вищих місцевих політичних чинників на одній конференції недавно говорив". П. Бем зголосив резолюцію, якою зібрані домагаються **закону про ревіндикації для польщиння 1,200.000 громадян, польського походження**, що живуть на Червенській Землі, домагаються акції проти українських парохів за „крадіж польських душ" як теж домагаються, щоб українським парохам відібрати право вести книги цивільного стану та виконувати якінебудь функції у школах.

Б. посол **Войцеховський** звертав увагу зібраних на посилення акції ОУН, на чолі якого після смерти Коновальця станув полк. Мельник.

Інж. Станислав **Щепановський** домагався, щоб: 1) поликам греко-католикам і „русінського походження" запевнити всесторонню рівноправність і охорону; 2) уряд забезпечив Центральну Промислову Округу скріпленням польщини на землях, що окружають цю округу від південного сходу та щоб поширив цю округу до Буга і Дністра з осередком у Львові; 3) негайно завести польську транскрипцію прізвищ польського та посвояченого походження. Цю резолюцію зібрані приняли через аклямацію.

П. Чеслав **Роек** домагався, щоб від польського громадянства відділити всіх тих, що виступають з концепціями автономії для українців, та уважати їх зрадниками польського народу.

Батьки і діти під Прапор „Просвіти"!

В середу виберуть президента

СОЮЗНОЇ РЕСПУБЛИКИ ЧЕХІВ, СЛОВАКІВ І КАРПАТСЬКИХ УКРАЇНЦІВ

Пресова служба Карпатської України повідомляє, що в середу національні збори Чехо-Словаччини виберуть президента держави.

Засідання лічнеться в год. 10.30. Негайно після вибору і заприсяження новий президент перейде перед фронтом почетного відділу в товаристві трьох премієрів: ген. Сирового, о Волошина та о. Тіса.

Опісля новий президент переїде на Градчани у парадному возі, з почетною військовою сторожею. У першому самоході буде їхати президент з прем. Сировим, у другому — премієри о. Волошин і о. Тісо.

Як це загально принято, після вибору нового президента всі три уряди зголосять димісію, та буде це лише звичайна формальність.

ОРГАНІЗАЦІЯ ОСЕРЕДНЬОЇ ВЛАДИ.

Чеські часописи подають, що до центрального уряду входитимуть оба премієри: Словаччини і Карпатської України. Одночасно оба премієри булиб теж віцепремієрами центрального уряду.

Деякі міністри центрального уряду будуть імовірно міністрами краевого уряду історичних чеських земель.

ЛИШ ЗАВДЯКИ ПРЕМІЄРОВІ О. ВОЛОШИНОВІ КАРПАТСЬКА УКРАЇНА ЗАЛИШИЛАСЬ У ЗВЯЗКУ З ЧЕХО-СЛОВАЧЧИНОЮ.

У празькому „Недельному Лісті" появилася стаття про прем. о. А. Волошина, яка підкреслює, що це саме він урятував звязок Карпатської України з Прагою. Прем. Сирови зробив найщасливіший крок за час свого премієрства, коли віддав владу в руки о. д-ра А. Волошина.

ЗАКОРДОННА ПРЕСА ПРО КАРПАТСЬКУ УКРАЇНУ.

„Франкфуртер Цайтунг", данціґський „Форпостен" та париська „Епок" обговорюють міжнародне положення Карпатської України після недавнього німецько-італійського демаршу та заяви Імредія. „Франкфуртер Цайтунг" підкреслює, що тепер карпато-українська державність дефінітивно устабілізована

НОВИЙ ЛИТОВСЬКИЙ ПОСОЛ У ВАРШАВІ.

Президент Польщі висловив згоду на те, щоб литовським послом у Варшаві став д-р Шавліс, дотеперішній посол у Берліні.

—o—

ВИБІР МАРШАЛА СОЙМУ І ЙОГО ЗАСТУПНИКІВ.

На свому першому засіданні, що відбулося в понеділок, сойм вибрав маршалом проф. Вацлава Маковського і його заступниками послів: полк. Венду, Длугоша, Єднака, Мудрого і д-ра Суржинського.

—o—

НОВИНКИ.

— **Громадяни!** Звертаємо увагу на це, що у Львові при вулиці Собєського ч. 7. є кооператива „Фарбокрам", яка доставляє артикули домашнього господарства, косметику, фарби, та інші товари. Увесь дохід на „Рідну Школу". 2378 —10

— **Магазин постелі Р. Джала** — Львів, Хорщини 5, поручає ковдри, матраци — переробляє ковдри по 4 зол. матраци по 6 зол. Приймає піря до прання. Тел. 294-81 1186 —100

— **Українські авдиції** із закордонних радієвих станцій слухайте тільки на радіоприймачах ф-ми „Е-комп", Львів, вул. Сикстуська ч. 29, тел. 203-30.

— **З якнайкращих** шкірок футро — поручає і виконує у нас тільки Юліян Глушевський — рік осн. 1928 — Львів, пл. Капітульна 3. I. пов., телефон 254-46. 1430 —?

— **З нагоди гостини театру ім. Котляревського у Львові.** Пригадуємо, що білети на вистави нашого репрезентаційного Театру вже продає Союзний Базар (вул. Руська 20). Маючи на увазі велике зацікавлення виставами — Дирекція театру просить шановну публику, щоб оминути натовпу при касі, раніше подбати про білети. З уваги на заборону маґістрату, ніяких безплатних білетів не видаватиметься, крім пресових і авторських. Для б. акторів (членів Союзу Діячів Українського Театрального Мистецтва) білети видаватиме тільки заст. голови Союзу Д. У. Т. М. п. Іван Гірняк.

— **Про геольоґічну будову Закарпаття та його природні багатства** говорить проф. Микола Бабак у Т-ві ім. Могили д. 30. ц. м., год. 18. у салі Української Бесіди (Народній Дім). Вступ 30 сот., для молоді 10 сот.

— **Виставу образів і дереворитів** відомого нашого мистця-орієнталіста проф. О. Ляшенка відкрито в неділю 27. ц. м. в салях Европейського готелю при пл. Марійській ч. 4. На відкриття прибули представники мистецьких і наукових кол. Вже першого дня виставу оглянуло понад 600 осіб.

— **Загальні збори** Львівського Т-ва „Боян" відбулися в пятницю 25. ц. м. в домівці Т-ва ім. М. Лисенка. Збори відкрив голова Т-ва проф. Гриневецький. По звіті секретарки і скарбника загальні збори на внесок голови контрольної комісії ради. Дрималика признали абсолюторію Виділові. Від членів Т-ва ради. Копач подякував за щиру і безкорисну працю диригентові дир. Плешкевичеві, невтомній дир. О. Ціпановській і членам Виділу. На його теж внесок Виділ вибрали присутні одноголосно в дотеперішньому складі: голова проф. Ілярій Гриневецький, заст. голови: В. Сімянович, секретар Оксана Левицька, скарбник Данило Вахняник, бібліотекар Зенон Попель; заступники: д-р Борис Кудрик, Степанія Мартинюк, Ольга Копацівна. Диригенти: дир. Охримович, дир. Плешкевич і дир. Ціпановська. По заг. зборах відбулася проба хору.

— **Кружок Рідної Школи ім. короля Данила** у Львові святкує в неділю 4. XII. 25-ліття своєї діяльности такою програмою: в год. 9.30 Служба Божа в церкві св. Пятниць; в год. 12-ій святочна академія в салі „Народнього Дому" при вул. Рутовського 22 у виконанні колишніх і теперішніх учеників та учениць школи Р. Ш. ім. короля Данила. опісля будуть вписи до пропамятної книги та вбивання цвяшків в ювилейну таблицю. Привіти і письма слід слати на адресу кружка: Львів, вул. Бальонова ч. 3. Цвяшки розіслала старшина кружка і просить в ювилейному дні особисто вбити їх в таблицю, що підчас Служби Божої буде виложена при церкві, а підчас академії при вході на салю. За старшину кружка Р. Ш. ім. короля Данила: о. А. Каштанюк, голова; м-р В Рижий, секретар.

— **Робітництву до відома.** У справах, що входять до душпастирських обовязків і порад, приймаю українських робітників у середи і пятниці від год 4-ої до 6-ої пополудні, при вул. Пасічній 2. (Ремісича Бурса). — **о. д-р М. Сопуляк,** душпастир українського робітництва.

— **Посвячення вугольного каменя** під будову нових будинків механічного та електротехнічного виділу львівської політехніки відбулося в суботу 26. ц. м. при вул. Стрийській за кадетською школою. Акту посвячення довершив польський архиеп. Твардовський. На посвячення прибув ректор політехніки з членами сенату, представники високих шкіл, адміністрації, міста і війська. Нові будинки політехніки, що складатимуться з пятьох великих будівель, будуватимуть три роки. Покищо будують їх напроти площі „Сокола-Батька" при вул. Стрийській.

— **Нові автобусові лінії** відкриває дирекція міських трамваїв у Львові з днем 1. грудня ц. р., а саме зі Скнилова і Нового Львова до середмістя і назад. Зі Скнилова автобуси їхатимуть через Левандівку до кінця трамваєвого перестанку лінії ч. 8, опісля вулицями Кордецького, Перацького, майданом Бема на вул. ґен. Токажевського, вул. Зигмунтівською, Міцкевича до Гетьманських Валів. Другий автобус буде їздити з Гетьманських Валів вул. Сикстуською, Хшановської, Томіцького, Кадецькою Стрийською Хоєцель-

бауера, Власної Стріхи на Новий Львів і [illegible] вул. Коперника та Леґіонів.

— **Маніфестаційний похорон** жидівського студента фармації Карла Целермаєра, відбувся в неділю 28. ц. м. вполудне на жидівськім цвинтарі при вул. Піліховській при участи — як [illegible] „Хвиля" — коло 50.000 осіб. Як відомо студент Карло Целермаєр помер у шпиталі від ран, [illegible] їх завдали йому та ще трьом жидівським студентам в четвер 24. ц. м. вечором невідомі напасники під будинком фармації при вул. Пекарській. В похороні взяв участь ректор львівського університету проф. д-р Булянда, декан медичного виділу проф. д-р Ґонсьоровський, [illegible] ректор фармацевтичного виділу проф. д-р [illegible] сінґ, делеґації жидівських академічних організацій з Варшави, Кракова і Вильна та делеґація польської демократичної молоді. На похороні виголосили промови: рабін Левін, член [illegible] вістичної екзекутиви д-р Шморак, репрезентант „Макабі" Менш, представник жидівських академічних організацій Рапапорт і представник [illegible] ської демократичної молоді м-р Бойчук. К. Целермаєра поховано на почесному місці на жидівському цвинтарі біля могили вбитого жидівського урядовця Розенмана. У звязку з побиттям жидівських студентів у Львові інтервеніював пос. Зомерштайн у міністра освіти. До Львова приїхав віцеміністр освіти д-р Александрович [illegible] відбув нараду з ректорами високих шкіл.

— **За побиття поліційного агента.** В суботу [illegible] ц. м. відбулася розправа проти студента [illegible] Падуха за побиття поліційного агента О. [illegible] підчас подій у львівському університеті [illegible] Суд засудив студ. Падуха на 6 місяців [illegible] але припинив виконання кари.

— **Пожежа на приходстві в Долині.** [illegible] нам: У ночі 25. XI. ц. р. підпалено обороги [illegible] ном на приходстві в Долині. Згоріли цілі [illegible] бороги, дальше вогонь не розширився [illegible] тому, що не було вітру. Рятункову акцію [illegible] нювала банда опришків, що з колами [illegible] довкола приходства, били всіх, що спішили [illegible] рятунок і розганяли їх. Зневажено чинно [illegible] о. пароха Чорнегу.

— **Обнизили кару інж. Добошинському.** [illegible] ред трибуналом апеляційного суду у Львові відбулася в суботу 26. ц. м. апеляційна [illegible] права проти інж. А. Добошинського, [illegible] сутности підсудного тому, що він [illegible] кару у вязниці в Седльцах. По промові [illegible] Ольберка та оборонця д-ра Перацького [illegible] нал оголосив присуд, зменшивши кару [illegible] років на 3 і пів року вязниці.

— **Ліквідація масонських льож у Польщі.** [illegible] основі постанов декрету про розвязання [illegible] сонських льож у Польщі варшавська [illegible] опечатала в суботу 26. ц. м. майно льожі [illegible] Брайт". — В неділю 27. ц. м. львівське [illegible] ське староство наказало замкнути [illegible] масонську льожу „Леополіс", що [illegible] лась при вул. 3. Мая ч. 10. І. Згадана [illegible] пише „Дзєннік Польскі" з 29. ц. м. — [illegible] шувалась у сірій камениці, де займала [illegible] перший поверх. Домівка льожі була [illegible] дуже вибагливо. Льожа мала 180 членів, [illegible] ключно жидів: рабінів, представників [illegible] сових, торговельних і промислових [illegible] них професій, самоуправного [illegible] суддів, професорів, редакторів і т. д. [illegible] ходили здебільша зі Львова, але були [illegible] Станиславова, Тернополя та інших [illegible] чини, а двох членів мешкало в [illegible] лiція забрала багато книг: членів [illegible] засідань, що кидають цікаве світло [illegible] приняття нових членів-братів, хід [illegible] сал, що при їх допомозі [illegible] і підлягали поліційній контролі [illegible] домівки льожі та звязки з іншими [illegible] Львівська льожа „Леополіс" була в [illegible]

звязку з льожею „Гуманітас" у Перемишлі та „Ахідут" у Станиславові. Домівку „Леополіс" поліція опечатала. В небезпечних для льож хвилинах кидали між членів гасло: „падає дощ на святиню!..." І дійсно в неділю 27. ц. м. „упав дощ на святиню" при вул. 3. Мая ч. 10. І. пов., де приміщувалася жидівська масонська льожа „Леополіс".

— Перші прогульки до Абісинії. Італійські бюра подорожі організують три великі туристичні прогульки до Абісинії, що вийдуть з Неаполю в січні, лютім і березні 1939 р. Траса прогульки йде з Масави до Асмари і Аддіс-Абеби, а звідтіля до Гадару, Джібуті, порту Асаба і з поворотом до Неаполю. Прогульковці оглянуть прегарні околиці озера Тана та місцевости, в яких дійшло до завзятих боїв. Кожна прогулька протягнеться до 35 днів.

— Смерть 11 осіб у летунській катастрофі. Недалеко м. Батгерст у західній Африці упав на землю і згорів у суботу, 26. ц. м. великий сорок особовий літак німецької „Люфтганзи". У катастрофі згинуло 11 осіб, між ними трьох найкращих німецьких летунів: Блянкенбурґ, Ундухт і Кіндерман. Крім того три особи важко ранені, дві легко ранені. Літак, що летів з Німеччини до Дакар, згорів до кількох хвилин.

— 10 тисяч еміґрантів хоче вернутися до Італії. У звязку з акцією італ. уряду у справі репатріяції італійських еміґрантів 10 тисяч італійських еміґрантів у Бразилії заявило, що радо вернуться до Італії або до італійських африканських кольоній.

— 5.000 сталевих легенів. Багатий власник великих фабрик самоходів в Анґлії льорд Нафілд довідався, що англійські шпиталі потребують сталевих легенів, себто приладів, що ратують життя недужим, в яких спаралізовані мязні легенів. Ця недуга поширена в Анґлії, головно між дітьми, між якими часто лютує пошесть дитячого паралїжу. Тому, що такий один прилад сталевих легенів коштує 98 фунтів штерлінґів — шпиталі мають дуже мало таких сталевих легенів. Льорд Нафілд рішив засобити всі шпиталі сталевими легенями, що їх випродукують його фабрики. Дарунок англійського льорда коштуватиме коло пів міліона фунтів штерлінґів.

— Ріжні вісти. У стейті Сан Павльо у Бразилії прийшли на світ четверната. — Тому, що в полудневій Родезії нема багато добрих хірургів — премієр Гадджінс, який є добрим хірургом, зоперував перед кількома днями особисто губернатора полудневої Родезії Герберта Стенел. — У графстві Йоркшір в Анґлії невідомий злочинець зарізав бритвою в останніх тижнях багато жінок. Англійська поліція шукає завзято за англійським Линдру.

Відозви й комунікати.

ПОМОЖІМ БЕЗРОБІТНИМ!

Наближається зима і враз із нею — марево голоду та нужди українського безробітного. Українське громадянство, яке вже так багато разів доказало, що доля українського робітництва йому не байдужа, і цього року повинно піти назустріч тим сподіванням, що їх покладає український безробітний на це добре серце і глибоке зрозуміння громадянського обовязку українських заможніших громадян супроти своїх бідних, покривджених долею, голодних братів.

Отсією дорогою звертаємося до українського громадянства із гарячим зазивом:

Лепту для українського безробітного! Дайте, що можете, зі свого багатства та зі своєї нужди, а український безробітний, що завдяки Вашій щедроті переживе зиму, не забуде Вам цього! Тому сповніть свій християнський та громадянський обовязок любови ближнього і співгромадянина, а Бог Вам поблагословить усім добром — сторицею!

Львів, 28. листопада 1938.

О. д-р М. Сопуляк,
душпастир українського робітництва.

Жертви прохаємо слати на адресу: Промбанк, Львів, Ґродзіцьких 1, ПКО 506.778, з допискою „Зимова поміч"

—o—

‡ Посмертні згадки.

Д-Р ПЕТРО ПАЛІЙЧУК.

Селянський син, як багато з того покоління, гартувався до громадської праці на службі в УГА, в якій мав ступінь поручника. Після розвязання УГА перейшов до Чехословаччини, де скінчив економічно-правничий факультет. Після повороту до краю працював як ревізор РСУК і в 1933-ому році перейшов на становище директора ПСК у Теребовлі. Тут крім фахової праці у згаданій установі розвинув широку громадянську діяльність, був головою Філії „Сільського Господаря", заступником голови Українбанку і Районової Молочарні та якийсь час головою „Сокола". Поза господарською, культурною та політичною працею брав активну участь у житті кооперації не тільки Поділля, на якому був одним з найдіяльніших людей, але й у централях у Львові. П. Палійчук уродився 27-го листопада 1891. р. в селі Остапківцях, коломийського повіту. Гімназію скінчив у Коломиї. Вмер 27-го листопада ц. р. у Львові після операції. В. Й. П.!

—o—

Спорт.

БОКСЕРИ УКРАЇНИ НЕ МАЮТЬ ПЕРЕШКОД.
УКРАЇНА — ЛЕХІЯ II 10:6 В-О.

Другі з черги мистецькі змагання наших боксерів принесли їм нових два пункти і перемогу 16:0 ще перед самими змаганнями. Резервові змагуни Лехії не принесли зі собою книжочок здоровля і згідно з приписами програли стрічу без гри вальковером.

Замість мистецьких змагань відбулися товариські змагання, в яких чорно-червоні теж перемогли в найвищім, можливім відношенні. Правда, ледви хто думав перед змаганнями, щоб Україна могла програти, із запасною дружиною Лехії, коли вона перемагала інші справді найгрізніші А-клясові дружини. Одначе ніхто не сподівався, що ця перемога буде аж така легка і що в багатьох моментах мистецький метч буде нагадувати ревію. Змагуни України виказали в шістьох стрічах, що відбулися вчора, величезну перевагу над своїм противником, все таки не всі змагуни могли вдоволити у сто відсотках. Змагуни Лехії поза величезною амбіцією (очевидно лиш в деяких) нічого не показали. Одно лиш треба їм признати: всі молоді, витривалі і дуже добре фізично розвинені. В Україні найкраще випав Тильо, хоч його стрічі рішуче не можна зачисляти до найкращих. Незвичайно гостре темпо накинув своєму противникові Рудницький і блиснув великим репертуаром технічних трюків, але одночасно виказав нераз[illegible] необережність, яка в інших умовинах могла катастрофально закінчитися. Білий грався противником, як кіт мишею і тому теж годі подати його справжню оцінку при такому нужденному противникові. Слабо випав Ощудляк, який затратив дещо зі своєї давньої агресивности і — що найважніше — не може покваплитися сильним ударом. Пашин і Помірко не мали зовсім противників і не боролися.

Технічні вислідки поодиноких стріч були такі:

Вага мухи: Тильо (У) перемагає Жука (Л) у другій рунді технічним нокавтом. У цій стрічі, крім кращої рутини й техніки, Тильо виказав теж куди кращу видержливість від свого молодшого противника.

Вага когута: Шолдра (У) переміг високо на пункти Макутовського (Л). Шолдра, на нашу думку, без потреби дві рунди бавився із твердим, одначе зовсім сирим противником. Ця забава коштувала Шолдру зайву витрату сил і тому теж у третій рунді, тоді коли він хотів справді „викінчити" противника — не стало сил на вирішний удар.

Вага перо: Рудницький (У) накидує відразу гостре темпо Гавснерові (Л) і дві рунди бє його, як тільки хоче. Та молодий, фізично розвинений противник видержує обі фатальні для себе рунди, коли-ж Рудницький під кінець другої рунди „пухне". Це особливо дається йому у знаки у третій рунді, коли Гавснер припадковими двома сильними ударами посилає чорно-червоного на дошки. Все таки Рудницький обережно перетриває рунду до кінця і у висліді високо перемагає на пункти.

Легка вага: Ощудляк (У) випунктував Лисого (Л), одначе своєю перемогою нікого не вдоволив. У другій рунді Ощудляк таки „брав" добре від свого противника. Інша справа, що Лисий був чи не найкращим змагуном Лехії.

Півсередня вага: Білий (У) по забаві в кота й мишу зноказтував у 2 рунді Яголзінського (Л), який навіть не намагався навязати боротьби.

Середня вага: Левкович (У) так стомив свого противника Щепського, що той по першій рунді піддався.

ЛЬВІВ—КРАКІВ 5:1 (1:).

По довгих перипетіях відбулися вчора міжміські змагання за чашу президента. Перемогла високо дружина Львова у складі: Зуб; Лемішко, Єжовський; Сумара, Шмидт, Ольберт, Майовський, Журавський, Валіцький, Матіяс, Немец. Ворота для Львова здобули: Майовський 3 і Валіцький 2, для Кракова Пазурек. Судив п. Фас із Варшави. Глядачів к. 6.000.

Цею перемогою здобув Львів цього року чашу.

МИСТЕЦТВО ДРОГОБИЦЬКОЇ А-КЛЯСИ.

БОРИСЛАВ. **КАДІМА — БЯЛІ 3:0 (1:0).**

Змагання за мистецтво А-кляси закінчилися заслуженою перемогою Кадіми, яка здобула осінне мистецтво А-кляси. Залишилися ще не відбуті змагання Сяла (Стрий) — Дністер, які відбудуться вже мабуть аж на весну.

Таблиця виглядає так:

1. Кадіма	8	14:2	35:11
2. Тур (Дрог.)	8	12:4	19:11
3. Стшелєц	8	10:6	12:11
4. Сяла	7	6:6	9:13
5. Бялі	8	7:9	17:19
6. Стринята	8	7:9	12:19
7. Дністер	7	5:9	10:28
8. Тур (Бор.)	8	4:12	12:27
9. Бетар	8	3:13	9:19

Б-КЛЯСА.

ҐРАНІТ — СТЕП 3:1 (1:1).

Гра мала характер рівнорядна й доволі цікава. Головна вина за програну спадає на слабого воротаря Степу, який вспускає двоє воріт. У Степі добре грала середуща трійка нападу. Ґраніт грав за гостро.

ПСК — ПАСТ 1:0 (1:0).

Цею перемогою ПСК здобув осінне [illegible] Б-кляси перед Ґранітом.

ІНШІ ВИСЛІДИ.

Львів. ВКС (Сиників) — РКС 2:0 (1:0).

Несподівана програна лігового РКС-у з дружиною летунів. РКС злегковажив собі противника.

Варшава. Польонія — Гарбарня 3:1 (1:1).

Катовиці. АКС — ПКС 4:0

Станиславів. Ревера — Раз Два Три 4:2 (2:1).

ГАКІВКА.

Катовиці. Вінер Айскляф Ферайн — Демб 5:4 (1:1, 1:1, 3:2).

Перший гаківковий метч у гаківковому сезоні Польщі відбувся минулої неділі в Катовицях. В Дембі грав канадієць Най.

Прага. ЛТВ — Цюріхер СВ 6:2 (1:0, 2:1, 3:1).

—o—

Нові книжки й журнали.

КНИЖКИ:

РЕМОНТ ЦЕРКОВНОГО МУРУ В ЛЕЖАЙСЬКУ. Ярослав-Лежайськ 1938. Стор. 16, ф. 16°.

САДОЧОК УКРАЇНСЬКИХ КАТОЛИЦЬКИХ СВЯТИХ З ІЛЮСТРАЦІЯМИ. Зладив о. **Михайло Дорецький**, гр.-кат. парох потелицький і декан равський. Накладом оо. Василіян. Жовква 1938. Стор. 164. ф. 16°.

ЦЕСУС 1908—1918—1938. В роковини. Українське студентство в минулому й сучасному. 1938. Стор. 21+VIII ілюстрованого додатку, ф. 16°.

Театри.

Великий Театр.

Вівторок 29. XI. год. 7.30 веч. „Галузка розмарину".

Середа 30. XI. год. 7.30 веч. „Закохана королева".

Четвер 1. XII. год. 7.30 веч. Виступ балету Пернелли.

Пятниця 2. XII. год. 7.30 веч. Виступ балету Пернелли.

Український Театр ім. І. Котляревського.

КАМІНКА СТРУМИЛОВА:
29. XI. Зоря над Почаєвом.
30. XI. ? ? ?
1. XII. Лісова пісня.

ЛЬВІВ Театр Ріжнородностей, Нар. Дім:
2. XII. „Карва з Львова", поч. 7.45 веч.
4. XII. год. 3. поп. „Маруся Богуславка"
4. XII. год. 7.45 веч. „Слово о полку Ігоревім".
5. XII. год. 3 попол. для шкільної молоді „Орленя".
5. XII. год. 7.45 веч. „На полі крови".
Білети вже продає Союзний Базар від год. 9—12 і від 3—7 веч.
5. XII. Левандівка: Орфей у пеклі.
6. XII. Левандівка: Найвірніший чоловік.
6. XII. Знесіння: Лісова пісня.

Український Театр Йосифа Стадника (сеніора).

ТЕРНОПІЛЬ:
29. XI. Чорноморці.
30. XI. Хам.
1. XII. Ніточ (зі Стефою Стадниківною)
2. XII. Казка старого млина.
3. XII. Сувенір.

Український Народній Театр ім. М. Садовського.

БЕРЕЖАНИ:
29. XI. Наталка Полтавка. З нагоди 100-ліття смерти батька української сцени І. Котляревського.

КІНА.

АПОЛЬО: „Пригоди Томи Соєра" (на основі Твейна).
АТЛЯНТИК: „Обережно, професоре" (Гарольд Льойд).
БАЛТИК: „Весна залюблених" „Втікач із Сан Квентину".
ВАНДА: „Чарівниця з Салем", „Кід Галегад".
ҐРАЖИНА: „Фордансерки".
ЕВРОПА: „Геній опери" з Люді Сольським.
ЕМПІР: „Парізька Олімпика" Вальта Діснея.
КАСИНО: „Товаріш" (Кольбер, Боєр).
КОПЕРНИК: „Ультимат" з Дітою Парло, та кольоровий додаток.
МАРУСЕНЬКА: „Професор Вільтур".
МЕТРО: „Дома на два тижні", „Для жінки".
МІРАЖ: „Перемогли жінки".
МУЗА: „Гріх молодости".
ПАКС: „30 каратів щастя".
ПАЛЯС: „Шалений хлопець".
РАЙ: „Моє щастя це ти" (Вен Джіні, ів. Міранда).
РІЯЛЬТО: „Парижанка".
РОКСІ: „Мандрівний шарів".
СВІТ: „Чар богеми", „Чоловік, що жив 2 рази".
СВЯТОВИД: „Останнім віч засуджено", „Пострах опери".
СТИЛЕВЕ: „Елєґантний світ" і ревія.
ТОН: „Злочин у Монте Карльо" „Льокай несподіваної пані".
УТІХА: „У пастці" та ревія.
ХИМЕРА: „Соловейко" Шерлі Темпль.

ФОТОПЛЯСТІКОН:
(ул. Марійська)
„Історичні дні прилучення Австрії до Німеччини".

ФОТОПЛЯСТІКОН „СВЯТОВИД":
(вул. Коперника ч. 11 дім ф-и Кєім і Син)
„Венеція, Верона, Капрі".

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Вівторок, 29. листопада 1938.

7.00 Ранішній денник, 7.15 Музика з пл., 8.00 Для шкіл: Роковини листопадового повстання, 8.10 Орх., 8.50 Ранішні вістки, 11.00 Для шкіл: Історія годинника, гутірка для старших дітей, 11.15 Марші та пісні, пл., 11.57 Сигнал часу, 12.03 Полуднева авдиція, 12.25 Авд. з Торуня, 14.00 Серед жінок: Сезон тов. сходин, форт. твори, 14.30 Батьківський порадник, 14.45 Господарські вістки, 14.50 Хліборобська біржа, 14.55 Програма на завтра, 15.00 „Має 18 літ" говорена повість для молоді, 15.15 Технічна справа, 15.30 Орх. музика, 16.00 Пополудневий денник, 16.05 Господарські вістки, 16.15 Фін.-госп. актуалії, 16.25 Пісні, сопран Келлер-Краузе, баритон Степан Романовський, у супр. форт., 16.55 Літературний нарис, 17.10 Форт. твори, 17.30 Авд.: піснею по краю, 18.00 Біжучі вістки з міста та провінції, 18.15 Для села: Справа продажі госп. худоби, кооперація, 18.30 Авдиція для робітників, 19.00 Орх., 20.35 Веч. денник, метеорольоґ. вістки, спорт, програма на завтра, 21.00 Концерт сучасної музики, 22.00 „Темпераменти" говорена повість А. Цвойдзінського, 22.15 „Андрій" муз. авд., 22.55 Інформаційна авд., 23.00 Ост. вістки, метеорольоґ. комунікат, 23.05 Закінчення авдиції, 23.15—23.55 Музика, спів, із пл. (Варшава II.).

Середа, 30. листопада 1938.

7.00 Ранішній денник, 7.15 Музика з пл., 8.00 Для шкіл, 8.10 Добридень наймолодшим: „Мале слонятко" оповідання та пісеньки для дітей, 11.25 Оперетові арії з пл., 11.57 Сигнал, 12.03 Полуднева авдиція, 14.00 Орхестра, пл., 14.45 Господарські вістки, 14.50 Хліборобська біржа, 14.55 Програма на завтра, 15.00 „Наш концерт" авд. для дітей, 15.30 Орхестра, 16.00 Пополудневий денник, 16.05 Господарські вістки, 16.15 Дім і школа, 16.30 Камер. музика, 17.00 „Сомосієра" відчит, 17.15 Фолькльор народів: Франція, муз. авд. з пл., 17.57 Авдиція Союзів ККО, 18.00 Біжучі вістки з міста та провінції, 18.05 Молодь перед мікрофоном: Авд. для сільських дітей, 18.30 Гутірка про мову, 18.40 Плюси, 19.00 Розр. концерт, орх., пісеньки, 20.35 Веч. денник, метеорольоґ. вістки, спорт, програма на завтра, 21.00 Шопенівський recital, 21.30 Літер. вечір: Література, вістунка незалежности, 22.00 Спорт, 22.05 Танц. музика, 23.00 Ост. вістки, 23.05 Закінчення авдиції, 23.15—23.55 Бетовен із пл. (Варшава II).

Четвер, 1. грудня 1938.

7.00 Ранішній денник, 7.15 Музика, 8.00 Для шкіл, 8.10 Популярна музика з пл., 11.00 Нар. пісні зза Ользи, муз. поранок для вселюдних шкіл, 11.25 І. Штравс із пл., 11.57 Сигнал, 12.03 Полуднева авд., 14.00 Концерт бажань, 14.45 Господарські вістки, 14.50 Біржа, 14.55 Програма на завтра, 15.00 Світ у кольорах, гутірка для молоді, 15.15 Клопоти та ради: Ганя днує за службу, 15.30 Музика у вик. орх., 16.00 Полудневий денник, 16.05 Господарські вістки, 16.20 Із життя хлібороба, відчит для ліцеальної молоді, 16.35 Форт. recital, 17.10 Відвідуємо атом, 17.25 Норвеська музика, віол., форт., 17.45 Купець і туристика, 18.00 Біжучі вістки з міста та провінції, 18.05 Для села: **Продукція та збут вовни ангорських кріликів, гутірка д-ра Евг. Томашевського,** Горішньошлеські нар. пісні, хор, 18.30 Життєпиcи муз. інструментів: „Про дідуся клявесина та його внука фортепіяна", 19.00 Розр. концерт, пісеньки, дуети, саксофон, мала джез. орх., 20.35 Веч. денник, метеор. вістки, спорт, програма на завтра, 21.00 Розвиток прив. підприємчивости, 21.10 Спів. recital І. Дигаса (тенор) у супр. форт., 21.30 Смолоскипи століть: Григорій VII., 22.00 Спортові вістки, 22.05 Пісні амер. композиторів у вик. О. Лили (сопран), 22.25 Фільм. огляд, 22.35 Літер. вечір, 22.55 Огляд преси, 23.00 Ост. вістки, 23.05—23.55 Концерт орх. із участю А. Шлемінської (Варшава I. — Рашин).

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Вівторок, 29. листопада 1938.

БЕРЛІН 18.00 Танц. музика, 20.10 21.00 Фільм. мельодії, орх., сопр., барит., БІЛГОРОД 18.30 Спів, 20.00 Нар. пісні, БРЕСЛЯВ 15.30 Авдиція для дітей, 18.15 Нар. пісні, ВІДЕНЬ 16.00 17.10 Концерт, 18.15 Пісні, хор, 19.00 Бразилійська нар. музика, 22.35 Легка і танц. музика, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 19.15 Весела муз. авд., альт, сопран, барит., форт. дует, фаґот, 20.10 Симф. концерт, КЕНІҐСБЕРҐ 20.10 21.00 „Отельо" оп. Верді, ЛЬОНДОН РЕДЖ. 21.30 22.00 „Пампа" оп. Леонкавала, Люксембурґ 21.45 22.00 (після комунікату) 23.00 24.00 „Арлезіянка" оп. Бізета, МІЛЯНО 17.15 Концерт дуету, 20.30 Розр. музика, 21.00 22.00 23.00 „Турандот" оп. Пуччіні, РАДІО ПАРІ 18.30 19.30 Пісні, 19.15 Скрипка, 21.15 22.00 23.00 Театр Уяви: „Вечір ох ці сол ві" комедія Піранделя, РИҐА 17.30 18.00 Мадярська та циганська музика, 19.15 Лотиські хоральні пісні, РИМ 17.15 Танц. музика, 21.00 22.00 „Петер" ком. Апара, СОФІЯ 17.30 Військ. орх., 18.45 Популярна музика, 20.00 Спів, 20.55 21.00 Російські романси, СТОКГОЛЬМ 15.00 Скрипка, 20.50 і 21.00 Військ. орх.

Середа, 30. листопада 1938.

БЕРЛІН 15.00 Єгипетський балет, 19.00 Фраґменти з оперетох, 20.30 21.00 Симф. концерт, БІЛГОРОД 20.00 Гумор, 21.00 Пісні та арії, ВІДЕНЬ 16.00 „Кава по віденськи", веселе пополудне, 18.20 Давня музика, 19.15 Пісні, 20.40 21.00 Симфонія ч. 2 д-дур Брамса, 22.30 23.00 Розр. музика, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 18.15 Кольоратурові арії, 20.10 Скрипка, 21.00 Нова німецька музика на дуті інструменти, 22.30 Ададжіо з варіяціями Респіґія, КОПЕНГАҐЕН 18.00 Пісні, 21.30 Пісні Кельруфа у вик. солістів, МІЛЯНО 17.15 Танкова музика, 19.40 Розр. музика, 20.30 Популярна музика, 21.40 22.00 Форт., МІНХЕН 20.10 Музика у вик. орх. і хору, 21.00 Вок.-муз. концерт, РАДІО ПАРІ 18.00 Орх. концерт, 19.15 Форт. (Шуманові твори), 21.15 Форт. recital (Лапунов, Бородін, Рахманінов, Дебіссі, Шуберт), РИМ 17.15 Орґ. музика, 21.00 22.00 „Турандот" оп. Пуччінія, РИҐА 15.15 Сальон. музика, 17.20 Вок. концерт, 20.40 Лотиська музика, СОФІЯ 18.30 Легка музика, 19.00 20.00 21.00 „Аїда" оп. Верді, СТОКГОЛЬМ 13.30 Форт., спів, 15.20 Клясична музика.

Четвер, 1. грудня 1938.

БЕРЛІН 10.00 Нар. пісні, 19.00 Орх. концерт, 20.10, 21.00 Веселий театр. вечір, БІЛГОРОД 18.00 Нар. пісні, 18.30, 19.00 Нар. музика, 20.00, 21.00 Авдиція, опісля концерт, ВІДЕНЬ 15.30 Для дітей, 18.00 Концерт, 18.10 Віол., форт., 19.00 Нар. мельодії, балади, 20.10, 21.00 Веселий тирольський вечір, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 15.15 Солісти та тріо, 20.10, 21.00 Концерт, форт., тенор, ДРОЙТВІЧ 18.00 Вок. концерт, 20.30, 21.00 „Мінстрелі з Кентокі" муринська ревія, КОПЕНГАҐЕН 20.10, 21.00 Симф. концерт, Ерна Берґер спів, 22.20 Ісляндська авдиція: Пісні, муз., МІЛЯНО 20.30 Розр. музика, 21.00 Розр. програма, 22.00 Розр. концерт, МІНХЕН 20.10, 21.00 Легарові мельодії, РАДІО ПАРІ 18.05 Камер. музика, 19.15 Віол., Соната ф-дур Р. Штравса, 21.15 Пісні, 21.30, 22.00 Симф. концерт, РАДІО РОМАНІЯ 19.30 Хор, 22.15 Пісні, танці, РИҐА 18.30 Лотиська музика, РИМ 17.15 Італ.-франц. концерт, 21.00, 22.00 Симф. концерт, СОФІЯ 17.00, 19.00 Військ. орх., 20.00 Бетовенові пісні, ШТРАСБУРҐ 22.10, 23.00 „Мадам Тюрлюпен" ком.-оп. Ґрода, СТОКГОЛЬМ 20.30, 21.00 Пісні Тойво Кулі у вик. квартету.

Радіокутик.

ДЮГАМЕЛЬ ПРО „РАДІО І КУЛЬТУРУ"

Французький письменник Дюгамель, який є рішучим противником радія, виголосив недавно на загальних зборах академії відчит п. н. „Радіо та культура", в якому виявив своє вороже становище до радія. Дюгамель заявив, що радіо зовсім відмінило людське життя, але не виконало покладаних у ньому надій. Зокрема освітня радіофонія принесла велике розчарування. Вона на його думку має дуже мало „умової поживи". Радіо зужитковує незвичайно багато програмового матеріялу. Прим. французька радіофонія надає 1300—1500 слуховищ річно. При такому інтенсивному використанню матеріялу, ціла світова література, від старинної аж по нинішній день, не вистачить на виповнення програм. В таких обставинах немає нічого дивного що використовують та надають не тільки найкращі перлини, але й зовсім слабі твори. Далі твердив Дюгамель, що радіо не може приндати для співпраці передових вчених, тому що жаден з них не згодиться говорити перед мікрофоном про свою працю 15 хвилин, коли університетським слухачам оповідав про неї довгі роки. Короткий речинець часу, яким розпоряджає радієвий прелеґент, виключає поверхний підхід до теми. Основною помилкою освітньої радіофонії є факт, що вона не вимагає від слухачів умової праці, ні самостійної думки. Крім того радіо відтягає від читання. Він гадає, що книжка вимагає багато більшої охорони перед радієм, як щоденна преса. „Радіо має такий зміст та інтелектуальну вартість, яку мають ті, що з нього користають" — закінчив Дюгамель.

Ширіть наш часопис!

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ"

Львів дня 28 листопада 1938.
1 кг. масла десер. бльок. без оп. 3.20 зол.
1 кг. масла бочков. вкл. з опак. 3.30 зол.
молоко 19—25 сот.
копа яєць 6 зол.

Тенденція на масло та молоко слаба, на яйця сильна!

Оповістка.

Виділ Філії Тов. охорони дітей і опіки над молоддю у Львові подає до відома, що прилюдна збірка на цілі Товариства переведена 13-го н. м. за дозволом Городського Староства з 8. 11. 1938 Ґ. Пол. В. 4/244 рес. 28, дала касу 341.73 зол. Притім складає Виділ щиру подяку жертводавцям і всім тим, що трудилися при переведенню цієї збірки. Львів 28. 11. 1938.

Жертви зложені в Адміністрації на **Інвалідів** зол. 10.— Др. Криворучка, Рогатинець, Львів, зол. 3.— Богдан Онуфрик, Скалат; На **допомогу студіюючій молоді** зол. 2.50 Олекса Овчарчин Лодь.

НАУКА

МГР. ФІЛ. солідний, добрий педагог, шукає тихої сонячної кімнати за лекції. Ласк. зголошення Адміністрація „Культура". 2798

КУПНО — ПРОДАЖ

УВАГА! РЕШТКИ матеріялів на убрання, костюми, сукні дуже дешево. Склад решток Генрик Боцян, Леґіонів 41, І. поверх. 19/33

НА ПРОДАЖ одноповерхова реальність з офіцинами і городом без посередника. Річний чинш зол. 6120.—. Відомість Реперська 23, Львів, у сторожа. 2763

ФОРТЕПІЯН Штінґля, **ПІЯНІНО** Шредля майже нові продає okazійно: Дім Шопена, Львів, Сикстуська 11. 2798

ШУКАЮТЬ ПРАЦІ

АДВОКАТСЬКИЙ аплікант з правом заступства перед окр. судом бажає змінити патрона. Зголошення слати до Адміністрації „Діла" під „Рутина".

КНИГОВОД-БІЛЯНСІСТ, бух. кол. У. Т. А. закладає книги, переводить контролі, інвентури, зладжує біланси, полагоджує справи податків гладко і поза ним кожного споріднаного заняття. Зголошення до адміністрації під „Кантор". 2802

ІНТЕЛІҐЕНТНА вдова, шукає праці в характері господині, при інтел. родині, найрадше самостійній, від зараз. Ласкаві зголошення, Львів, Курова 24, Досяк.

НАЙДУТЬ ПРАЦЮ

ПРАКТИКАНТА приймє фінансова інституція у Львові. Зголошення до Адміністр. під „Творчий". 2807

ЕНЕРҐІЙНА досвідчена господиня для господарки і кухні потрібна. Листи з поданням умовин до Адміністрації о. Сд. 2798

РІЖНІ

ФОРТЕПІЯНИ, піяніна як нові на рати, гарантовані продає найдешевше, міняє, купує Гізак, Львів, Шашкевича 21. І. п. 2808

СИТКА до луцерняків, розвалює, справляє предприємство Центральна Техніка, Львів, Леґіонів 45, напроти Великого Театру. 2798

СТАРУ ГАРДЕРОБУ купує за найвищі ціни. Телефон 114-58.

ЛІКАРСЬКА ПОМІЧ

Д-р Ірина Сімович
ординує в недугах шкірних і венеричних та лікар. косметики.
При вул. Городецькій 53 а. ІІ. пов.
щодня крім неділь і свят від 3—5 поп.
Тел. 274-36.

Redaktorzy: d-r Iwan Nimczuk, Iwan Kedryn-Rudnyćkyj. Wydawca: Spółka Wyd. „Dilo", Lwów. Z drukarni S-ki Wyd. „Dilo", Lwów, Rynek 10.
Редактори: д-р Іван Німчук, Іван Кедрин-Рудницький. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10.